

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור

מרבתינו צדיקי עולם

פרשת כי תצא | תשפ"ה

מהי 'מכת חשמל' של חודש אלול?

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א
להפוך את החיים בבת אחת

המשגיח רבי יחזקאל
לוינשטיין היה אומר -
באלול לא מדובר לעשות
רק דברים חדשים שלא
היו עד היום, אלא מה
שאתה עושה בין כה וכה,
אתה יכול בדבר קטן
לשנות את הכל!!! למשל,

כולם מברכים מאה ברכות. מברכים שהכל נהיה בדברו,
מברכים ברכת המזון, מברכים "אשר יצר", תחשוב
על מה שאתה אומר! זה הכל... זה הבדל שמים וארץ
בין ברכה בכוונה לברכה בלי כוונה.

רבי ירוחם היה אומר, יש חולה לב שנותנים לו כדור
חזק, ואם זה לא משפיע נותנים לו כדור יותר חזק,
אבל כשהוא מגיע לדום לב - כבר לא עוזר שום כדור,
צריך 'מכת חשמל'. גם אחד שלא מרגיש התעוררות
וכאילו לבו הרוחני נדם - קח מכת חשמל להתחיל
לחיות. מה המכת חשמל?... אומר רבי ירוחם, כל
העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו אפילו גזר דין
של שבעים שנה לרעה - נהפך עליו לטובה. כמה אמן
יהא שמיה רבא אנחנו אומרים ביום, החל מהקדיש
הראשון, כמה?... רק להתכוון בזה, זה הכל! לחשוב
ולבקש באמת שיהיה שמו הגדול מבורך. רק צריך
לחשוב על מה שאתה אומר. אתה מברך ברכת המזון
- אתה הולך להגיד תודה להקב"ה. אם אני מתארח
אצל מישהו, והוא נותן לי אוכל אני זוכר לומר תודה
רבה בצורה יפה. נו... אז מה הבעיה בכלל בברכת
המזון?... אכלת, קיבלת, תגיד להקב"ה תודה רבה!
אתה בריא - תברך בכוונה אשר יצר. רק לחשוב,
ואז אתה בבת אחת הופך לך את כל החיים! (מאמר
נרחב בפנים הגליון)

(ארחות חיים כי תצא תשפ"ד)

מכירים את השיר? 'אוי אשרי מי שלא חטא', איך היינו שרים אותו בדבקות, היום השיר הזה כבר לא מרעיד לבבות, כי היום נוצר "אשרי" חדש

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל על 'ומי שחטא ישוב וימחול לו'

השיר הזה כבר לא מרעיד לבבות, כי
היום נוצר מעמד ביניים, "אשרי" נוסף.
אנשים רבים כל כך אומרים: ודאי,
חטאנו, אבל אשרינו, איננו חייבים
לשוב, כי לא תובעים מאיתנו. הדור
ירוד כל כך, הנשמות קטנות כל כך,
והניסיונות גדולים כל כך. אין הקדוש
ברוך הוא בא בטרונא עם בריותיו. אני
זוכר, ישבנו אצל ה"חזון איש" זצ"ל,
עסקנו באיזה עניין. נכנס בחור פגוע, לא
עלינו, חסר דעה. הבטנו עליו ברחמנות.
בא, אמר משהו, והלך. נעבאך.

להפתעתנו, הפטיר ה"חזון איש":
"למעשה, היינו צריכים כולנו לעמוד
בפניו!" תמהנו, והסביר: "אנחנו
משתדלים, ומצליחים, אבל רחוקים
מלהיות מושלמים. למלא אחר הציפיות
מאיתנו. ממנו, תובעים מעט כל כך, והוא
ממלא אחר הציפיות בשלימות..." אז
כולנו - במידה מסוימת - כמוהו, מה
כבר אפשר לתבוע מאיתנו!

אז עוד תובעים לכוון בתפילה?

אשרינו שאנו משכימים ומעריבים
בבתי כנסיות, אז עוד תובעים לכוון
בתפילה? ! נשמע טוב.

מכירים את השיר? אז איתי ביחד
- "אוי אשרי מי, אשרי מי שלא חטא
-ומי שחטא ישוב וימחול לו! אי, אי,
איי איי איי איי!"

איך היינו שרים אותו בדביקות
בישיבה, המילים הקדושות של שמחת
בית השואבה בבית המקדש (סוכה נג
ע"א)!

נואך אמואהל (עוד פעם): "אוי אשרי
מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחול
לו! אי" - כמה בכינו בשיר הזה, כמה
דמעות היגרנו! אנו, ודאי שאיננו בגדר
מי שלא חטא.
אז מהר, "ישוב וימחול לו!" היום

לסבא מקלם זצ"ל היה על כך משל. אדם פנה לחברו, בקש הלוואה. אלפיים שקל לחודש תמורת פתק. נתן ברצון. עבר חודש, עברו חודשיים, וכלום. פגש בו, איזה חיוך, איזו לבביות. גישש: "אתה זוכר את החוב?" נענה בחום: "בטח, תודה רבה, זה עזר לי מאוד! וטוב שהזכרת, בשבוע הבא אזדקק לעוד הלוואה". לא מובן: "כשתצטרך, נדבר. מתי אתה חושב להחזיר?" כעת הלווה נדהם: "הו, לא! אני הבנתי שאתה יודע שקשה לי, והבנתי שאתה מוחל על החוב!" כמה פשוט, כמה גאוני. אתה הבנת, במקומי?! מחלת לעצמך?! באיזו רשות, באיזו סמכות?!

מחליטים אנו על מחילת עונותינו

כך, אמר הסבא מקלם, מחליטים אנו על מחילת עונותינו. מחליטים בשם הקדוש ברוך הוא שהוא בטח מבין, ומתחשב, ומוחל, ושומטים לעצמנו את החובות. אז אולי ראוי שנשאל לדעתו?! ואיך נדע מה דעתו? הכול כתוב בתורה, ורבותינו האירו עינינו. נתבונן, ונדע מה ישיבונו. ובין, האם תתקבל הצטדקותנו.

נפתח בסיפור מן המדרש, בתנא דבי אליהו (זוטא, פרק יד). סח אליהו הנביא: פעם אחת הייתי מהלך בדרך ממקום למקום ומצאני אדם אחד שלא היה בו לא מקרא ולא משנה, והיה מתלוצץ ומלעיג בדברים ובא כנגדי. ואמרתי לו: "בני, מה אתה משיב לאביך שבשמיים ליום הדין?" ואמר לי: "רבי, יש לי דברים שאני משיבו, בינה ודעת לא נתנו לי מן השמים שאקרא ואשנה". ואמרתי לו: "בני, מה מלאכתך?" ואמר לי: "דייג אני". ואמרתי לו: "בני, מי למדך ואמר לך שתביא פשתן, ותארגנו מצודות, ותשליכהו למים, ותעלה דגים מן הים?" ואמר לי: "רבי, בזה נתנו לי בינה ודעת מן השמיים". ואמרתי לו: "מה להביא פשתן ולארוג מצודות ולהשליך לים ולהעלות דגים נתנו לך בינה ודעת מן השמיים, ולדברי תורה שכתוב בה: "כי קרוב אליך הדבר מאוד, בפך ובלבבך לעשותו" (דברים ל, יד) לא נתנו לך בינה ודעה מן השמיים?" מיד הרים קולו, ובכה והתאנח. ואמרתי לו: "בני, אל יירע לך, אלא כל שאר בני אדם באי עולם הם משיבים תשובה זו, אבל מעשיהם מוכיחים עליהם! ועליהם ועל כיוצא בהם ועל העושים כמעשיהם מה אומר הכתוב עליהם? "ובושו עבודי פשתן, סורקיו ואורגי הרשתות" (ישעיה יט, ט)!

ולעניינינו: אמת, אין הקדוש ברוך הוא בא בטרונאי עם בריותיו (עבודה זרה ג). אבל, אם נשוב למשל, והמלווה יאמר: "בינתיים החלפת רהיטים, יצאת לנופש, רק את חובי שמטת", מה תוכל לענותו!

הוא לא יכול להחליט לבדו, קורא לאשתו

כמה נוקבים דברי המדרש (ילקוט שמעוני יחזקאל טז, וברשי"ש): היה הכומר עולה לביתו של אדם, ואומר: "המולך שלחני אליך, ששמע שיש לך בנים רבים, מדוע אינך מקריב לו אחד מהם?" אמת, שאלה. יש גם לחץ חברתי. משפחת כהן כבר הקריבה, ומשפחת לוי הקריבה. ויש להם תעודות הוקרה, ואתה מאחור. טוב,

הוא לא יכול להחליט לבדו, קורא לאשתו. תשמעי, זה המצב, הגיע הזמן, חייבים להחליט. אז את מי נמסור? ראובן עוזר לנו בשדה אי אפשר לוותר עליו. שמעון עצמאי, מתפרנס יפה, אי אפשר לגדוע את חייו, יהודה לומד מקצוע, עתידו לפניו. לוי בתלמוד תורה. עוד מעט יחזור, תוכל לקחת אותו. אמר הקדוש ברוך הוא: לא די שאתה מקריב לעבודה זרה, מכל בנים שיש לך אינך מקריב אלא את זה שלומד תורתך?! "ותקחי את בנייך ואת בנותייך אשר ילדת לי ותזבחים להם לאכול" (יחזקאל טז, כ)!!

ומה זה נוגע אלינו? נוגע, ועוד איך! -

אדם צריך לקבוע פגישה חשובה. למתי? הבה נראה: על חשבון העבודה, אי אפשר. על חשבון הארוחה, ודאי לא, על חשבון השינה? גם לא. יש שיעור תורה, נבטלו פעם אחת, לא נורא. וידוע הספור - במסעותיו לחיזוק הדת, עבר הגאון רבי ישראל מסלאנט זצ"ל דרך כפר אחד. פנה לאכסניה יהודית, לשינה. ראה בעל האכסניה יהודי של צורה, חקר: "שמא שוחט הוא מר?" השיב בחיוב. הן שנינו: תלמיד חכם, צריך שידע ג' דברים, כתב שחיטה ומילה (חולין ט). מדוע?

הגיעו אורחים, סיפר האכסנאי, רוצה הוא לשחוט עבורם, והשוחט יגיע רק מחר. כעבור כמה דקות פנה רבי ישראל לבעל האכסניה: האם יוכל להחליף עמו כמה מילים ביחידות? ודאי, למה לא. מה העניין? "אתה מבין, נתקעתי בדרך. יש לי לדמי האכסניה, אבל נחוצים לי עשרה רובלים לחזור לעירי. אם תוכל להלוותנו - בדואר הראשון אחזיר...".

פני האכסנאי קדרו: יבין כבודו, העולם מלא באינשי דלא מעלי. איך אומרים, "בהרי הוצא לקי כרבא" (בבא קמא צב), הטובים סובלים בעוון הרשעים, אין לתת אמון באדם. יבין מר, אין זה אישי. אילו היה מדובר בכמה קופיקות, אבל עשרה רובלים... חקר רבי ישראל: ואילו המדובר היה בחמישה רובלים? גם אז... השיב האכסנאי.

נד רבי ישראל בראשו, הוציא את ארנקו ופתחו: היו בו יותר מעשרה רובלים... אמר: יבין מר, איני זקוק להלוואתו. רציתי רק לבחון: אך ראני מייד הזמינני לשחוט, סמך על דברתי. באיסורים חמורים של נבילה וטרפה ולפני עוור לא תיתן מכשול", נאמן אני עליו. ולהלוואה בת חמישה רובלים, לא. יראה וייווכח, כמה שווה הכשרות בעיניו... ונחננו, מה...

"הרגשת הסתירה", היא המחייב הגדול ביותר של האדם! ועל כך מתוודים אנו, בתם הוידוי: "סרנו ממצוותיך וממשפטיך הטובים", זה דבר אחד. "ולא שווה לנו", נורא שבעתיים: לא השוונו זאת לענייני הנאותינו ולהבלנו! מה נדבר ומה נצטדק -

"איי, אשרי מי שלא חטא -
ומי שחטא, ישוב וימחול לו!"
אין לנו דרך שלישית!

(מתוך 'הגדת' אלול) ראש השנה

גם אם אדם מצד עצמו אין לו זכות לחיות, אם הוא מזכה את הרבים ורבים צריכים לו, הוא זוכה להיות נידון לחיים

מִרְנָן הַמְשִׁיחַ הַגָּה"צ רַבִּי דָבִי יִפְהָ זְצוֹק"ל עַל מַעֲשִׂים שְׂכּוּחִים לְהַכְרִיעַ אֶת כָּף הַמֵּאֲזִנִּים לְזִכּוֹת

ממעשים שעלולה להיות להם השפעה שלילית על זולתם.

לדוגמא, כשרואים אחד שמגיע בזמן לתפילה או לסדר, באופן טבעי זה משפיע על אחרים וגורם להם שגם הם יבואו בזמן, אך אותם המאחרים יוצרים באופן טבעי רפיון, וגורמים שגם אחרים לא יקפידו על הגעה בזמן.

אדם לא יכול להתנער מהשפעת מעשיו בטענה

שהוא אינו עושה זאת במכוון, כיוון שזהו תפקידו ואחריותו לדאוג שלא יהיו למעשיו השפעה רעה על סביבתו. נמצא, שביד האדם ברירה נוראה: אם יזכה להיות ממזכי הרבים, או חלילה יהיה בכלל מחטיאי הרבים רח"ל!

תלמידי ישיבה, אשר חיים בתמידות בחברת בחורים אחרים, זקוקים לשימת לב מיוחדת על אופן הנהגתם, משום שלמעשיו של היחיד ישנה השפעה רבה על סביבתו, כי מי שלומד בהתמדה וניכרת בו יראת שמים, יוצר בכך אווירה שמשפיעה גם על חבריו לשקוד על תלמודם ולהתחזק ביראת שמים, בעוד שבחור שמתרפה בלימודיו או שנוהג בחוסר יר"ש, גורם בכך לרפיון בעניינים אלו אצל חבריו. ומתוך שנשים לב למעשינו, נזכה בעזרת ה' להיות בכלל מזכי הרבים שאין חטא בא על ידם.

אמירת 'אז ישיר' בשמחה

עוד עצה מביא החרדים שיאמר 'אז ישיר' בכוונה, בקול ובשמחה רבה, כאילו יצא אותה שעה ממצרים. ומביא את דברי הזוהר הק' שהאומר 'אז ישיר' בשמחה מוחלין לו עוונותיו... (הובא במ"ב סימן נ"א ס"ק י"ז). וכן כותב החיד"א (צפורן שמיר ס"ב אות כד): "הפליגו בזוהר הקד' באמירת שירת הים, וסודה אחר פסוקי דזימרה, שהוא עילוי גדול ונחת רוח לשכינת עוזנו, וע"כ צריך לאמרה בשמחה רבה ובנעימה, ויצויר בדעתו כאילו עומד ביבשה בתוך הים והמצרים נטבעים והוא ניצול, והוא סגולה לכפרת כל עוונותיו כידוע".

(מתוך עבודת הימים הנוראים במשנתו של מִרְנָן הַמְשִׁיחַ רַבִּי דָבִי יִפְהָ זְצוֹק"ל)

והנה, למרות שכל מעשה מצווה הוא זכות, וכל מעשה מצווה בכוחו להכריע את כף המאזניים לזכות, מכל מקום גילו לנו חז"ל הקדושים, שישנם מעשים מיוחדים שכוחם גדול במיוחד לסייע לאדם לזכות בדין. כעת שאנו זקוקים לחסדי ה' חשוב מאוד שנתחזק בעשיית חסד. החפץ חיים אומר, שמי שעושה חסד, מידה כנגד מידה ה' יתחסד עמו!

ולדוגמא מצוי מאוד שישנה תביעה על האדם, שאת מצוותיו הוא מקיים למחצה שליש ורביע, בעוד שאת העבירות הוא עושה בשלימות, אך אם אותו אדם יעשה חסד, הקב"ה יתחסד עמו, ויתעלם מהחסרונות שבמעשי מצוותיו!

לעשות חסד עם כלל ישראל על ידי התפילה

כשנמצאים בחברה משותפת, ישנם הזדמנויות רבות לגמול חסד, הן ברוחניות והן בגשמיות, ובעיקר חשוב שנהיה ערניים לצרכי השני, שאדם לא יחיה בעולם של אנוכיות ויתנהג כאילו שהוא חי לבד.

אחד מן הדרכים לעשות חסד עם כלל ישראל הוא על ידי התפילה, שהרי אנו מתפללים בשביל כל ישראל, אנו מתפללים שלכל ישראל יהיה דעה, תשובה, כפרה, רפואה, פרנסה. רק צריך שבאמת נשים לב לכך שאנו מתפללים על כל ישראל. (פגשתי פעם אדם חשוב שלא שם לב לכך שנוסח התפילה הוא בלשון רבים).

המבקש רחמים על חברו נענה תחילה

חז"ל אומרים (ב"ק צ"ב). "כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה". כדאי שנשים לב לבקש עבור צרכי אחרים, ובפרט אם לאדם חסר דבר-מה או שהוא סובל ממה, חשוב שישים לב שישנם עוד אנשים שחסרים וסובלים כמוהו, ויתפלל גם עליהם.

אם הוא מזכה את הרבים ורבים צריכים לו

רבותינו ז"ל עוררו, שאדם ישתדל להיות בכלל מזכי הרבים, ואמרו חז"ל (יומא פז): "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, וכל המחטיא את הרבים אין מספיקים בידו לעשות תשובה". גם אם אדם מצד עצמו אין לו זכות לחיות, או שאין לו סיבה לקבל כלים מסוימים, אם הוא מזכה את הרבים ורבים צריכים לו, הוא זוכה להיות נידון לחיים, ולקבל את האמצעים שבאמצעותם יוכל לפעול למען הרבים. אדם אינו חי לבדו בעולם, ומעשיו משפיעים על הסובב אותו, לטוב ולמוטב. וחובת האדם להימנע

ברצוני לספר לכם כמה מעשים, שכל אחד מהם יקר לי מאוד. כל המעשים מכוונים לאותו ענין - התגלות של גדלות האדם במלוא יופיו והדרו.

הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל על גדלות האדם ועל 'פטנט רשום' שיש ליהודים

ויבערתי, הרע מקרבי (כ"ב כ"א)

יכנסו לביתו של גוי ויאמרו לו שמוסד פלוני זקוק לכסף, הוא מסוגל לתת לו מליון דולר. אבל אם יאמרו לו שיש כאן איזה גוי שזקוק לכסף, הוא יוציא שטר של 5 דולר!... רבע מליון דולר עבור אדם אחד?! אין אצלו דבר כזה!

יש ליהודים 'פטנט רשום' של מאה אחוז

לעומת זאת, אצל יהודים ההתייחסות שונה לחלוטין. זכורני בהיותי בחור צעיר, כשהגעתי לראשונה לארץ ישראל, היה אז אברך חשוב מאוד, תלמיד של הרב מבריסק זצ"ל, של"ע קיבל שיתוק. הוא כבר התחיל לחתן ילדים והיו לו חובות גדולים. היה לו לחץ דם גבוה ולפתע הוא נתקף בשבץ. אני זוכר שנכנסתי אצל הראש-ישיבה שלי, בנו של הרב מבריסק זצ"ל, ר' יושע בער, ואמרתי לו: "צריכים לאסוף כסף. לטפל במשפחה, להחזיר חובות", והוספתי ואמרתי לו שאם ישיגו 5,000 דולר המצב יהיה טוב, רק הקושי הוא מנין להשיג סכום כסף כה גדול. כעבור שלושה חודשים פגשתי אברך אחד שסיפר שנכנס לראש ישיבה שלי והתעניין מה נעשה בענייניו של אותו אברך, וראש הישיבה סיפר לו שנאספו כבר רבבות דולרים, וזה כבר יותר מדי... הידיעה הזו, שכל אדם הוא "עולם מלא", היא רעיון יהודי צרוף. על המושג הזה שכל אדם הוא עולם מלא, יש ליהודים 'פטנט רשום' של מאה אחוז... זה לגמרי שלנו! אצל הגוים יש "עולם", וכל אדם הוא אחוז מסויים מהעולם. כשיש מליון אנשים בעולם, כל אדם הוא אחד חלקי מליון. לומר שכל אדם הוא "עולם מלא" זה רעיון יהודי, וכפי שהבאנו בשם החזו"א כל אחד ואחד ראוי למעמד זה של "בשבילי נברא העולם"! אדם צריך להכיר בכך שגם הוא עצמו בן של בורא עולם, זהו אחד מיסודות היהדות - האחוריות של האדם לעצמו.

ברצוני לספר לכם כמה מעשים

ברצוני לספר לכם כמה מעשים, שכל אחד מהם יקר לי מאוד. כל המעשים מכוונים לאותו ענין - התגלות של גדלות האדם במלוא יופיו והדרו. אנחנו יהודים מאמינים בבורא עולם, וגם בצדיקי הדור. מכירים אנו בכוחו של הצדיק לסייע ולהושיע ע"י ברכה ותפילה, ואכן, יהודים בכל הדורות כשנתקלו בבעיות היו הולכים לרב ולצדיק לקבל ממנו ברכה. המעשיות שאספר לכם הן הפוכות: על אנשים שנושעו לא ע"י שקיבלו ברכה מרב, אלא אדרבה, מחמת שנמנעו מלבקש ממנו.

אפתח במעשיה נאה שניתן ללמוד ממנה הרבה. יש יהודי בבני ברק, יהודי ירא שמים, שהוא משמש כאדמו"ר. אין לו הרבה חסידים, אבל יש לו בית מדרש. קרוב משפחתי סיפר לי שפעם הוא התעניין אצלו כיצד הוא הגיע לתפקיד זה, הרי בדרך כלל התפקיד עובר מאב לבנו? השיב לו האדמו"ר: "האמת היא, שגם אני לפני שנכנסתי לתפקידי התלבטתי בדבר, שהרי מדובר בתפקיד חשוב ואחראי, ומנין לי שאני ראוי לכך? לכן נועצתי תחילה עם מרן החזון איש זצ"ל, פניתי אליו ואמרתי לו שאמנם יש לי בית מדרש, אבל מנין שמותר לי להיות אדמו"ר, אולי יש בזה חשש גזילה וכו' ? "ומה ענה לך החזון איש" ? - המשיך אותו קרוב ושאל בהתעניינות. ענה לו האדמו"ר: 'החזו"א השיבני, שבזמנינו יהודי שמחזק יהודים אחרים, בזה לבד הוא כבר יכול לקרוא לעצמו 'רבי'. אין צורך ביותר מזה'. ולאחר הרהור הוסיף החזו"א ואמר: אומר לך יותר מכך, אפילו אם התועלת היא רק לעצמך - שבכך שאתה 'רבי' הנך מתחזק בקיום התורה והמצוות, מותר לך להכריז על עצמך כרבי... עד כאן סיפור המעשה, ויש בו חידוש גדול שאף שאינו הלכה למעשה, מכל מקום הוא יסוד גדול ביהדות. תמיד ידענו שישנו מושג של "צדיק יסוד עולם", ושכל העולם כולו יכול להתבסס על צדיק או יהודי יר"ש אחד, אבל מרן החזו"א הוסיף בזה, שאותו "יחיד" יכול להיות אתה בעצמך! זהו בעצם הרעיון של "ויגבה לבו בדרכי ה'" - שאדם יראה ביהדותו ובעלייה הרוחנית של עצמו מטרה חשובה ונעלה.

הוא מסוגל לתת לו מליון דולר

ידוע שבאמריקה ישנו שפע גשמי, ואחת המעלות של מדינה זו היא היותה מדינה של חסד. ישנם גויים רבים באמריקה שעושים מעשי חסד בתרומות וכיוצ"ב, ואעפ"כ נאמר בפסוק (משלי יד): "חסד לאומים חטאת". מהו באמת ההבדל בין חסד יהודי לחסד של גוי? כשמתבוננים ניתן להבחין בהבדל מאוד מהותי בין מעשי חסד של יהודים לבין אלו של גויים. כל כספי הצדקה של הגויים מופנים למוסדות ציבוריים: בתי חולים, בתי ספר וכו'. עבור מוסדות כאלו ישנם עשירים שעשויים לתרום אפילו מיליוני דולרים. אבל לא ליחיד, לא לאדם פרטי. לאדם פרטי יסרב אותו עשיר בכל תוקף לתרום סכומים נכבדים.

על יהודים מופלאים שבאו לרב ולא ביקשו ברכה - ודוקא בגלל זה נושעו!

המעשה שברצוני לספר הוא על יהודי חשוב, אחד מרבותי. יהודי זה היה ממשפחה פולנית מלודז' ולמד בישיבת מיר בפולניה. בפולין היתה לו משפחה, אשה וילדים, והוא ברח עם ישיבת מיר כיון שלא היה יכול למצוא את המשפחה. בסיום המלחמה הוא החליט לעלות לא"י. הוא לא ידע אם אשתו הראשונה חיה או לא, והיתה לו שאלה הלכתית אם יוכל להינשא שוב. הוא היה מאוד מקורב לרב מבריסק זצ"ל, שמאוד עודד אותו להינשא שוב, ואמר לו: "אין כאן בכלל שאלה, מותר לך להתחתן!" אף הציע לו שידוך חשוב של אשה אלמנה שבעלה היה מחשובי תלמידי החזו"א.

כשהם נישאו, האשה היתה בשנות העמידה שלה, ואז כבר חלפו עשר שנים מאז שבעלה הראשון הסתלק ואשר לא נולדו לה ילדים ממנו.

שניהם לא היו צעירים, שבע-עשרה שנה ללא ילדים, ואעפ"כ הבלתי-יאומן קרה. אינני יכול לשכוח כיצד הוא ניגש אלי יום אחד ואמר לי: "מגיע לי מזל טוב, נולדה לי בת", ואחרי שנתיים נולד להם גם בן, וב"ה כיום שני הילדים כבר נשואים עם ילדים.

והנה פעם שאלתי אותו: "אמור לי, במה זכית?" רציתי לדעת איך זה קרה, מופת של מי זה היה? והוא אמר לי: "זהו מופת שלי! מגיע לי."

אף שהייתי מקורב אל הרב מבריסק זצ"ל, מעולם לא ביקשתי ממנו ברכה על ילדים, כי הוא הציע לי את השידוך, ואם אבקש ממנו ברכה - סימן שלא טוב לי, - הדבר היה עלול לגרום לו צער, ואני לא רציתי, חלילה, לצער את הרב זצוק"ל!

סוג חדש של 'רביש'ע מעיישה' - מעולם לא ביקש ברכה, ולכן מגיע לו!

והמעשה הנוסף, הוא באברך ליטאי שהיתה לו שייכות לאדמו"ר חסידי

והמעשה הנוסף, הוא באברך ליטאי שהיתה לו שייכות לאדמו"ר חסידי מסויים שהיה יהודי יר"ש וקדוש. ידע אותו אברך שהאדמו"ר בעל מופת, ויש אצלו ענין מיוחד, כמובא בספרים, שהפטרות יום א' דר"ה [מפטיר חנה] היא סגולה לבנים.

הלך האברך להתפלל אצל אותו אדמו"ר בראש השנה, הגם שהדבר היה קצת קשה לו, כיוון שהורגל לתפילה בנוסח הליטאי. מיד כשהגיע לביהמ"ד דיבר עם הגבאי וסיכם עמו שיתן לו למחרת 'מפטיר'. בליל ר"ה, אחרי התפילה, פגש האברך יהודי אחד, וכשהתעניין מה הוא עושה כאן, ענה לו האיש: "שמעתי שיש סגולה לעליית מפטיר אצל אדמו"ר זה, וכיון שמזה כמה שנים לא נפקדתי, חשבתי שאם אין אף אחד אחר - אקח אני את המפטיר..." אותו אברך ויתר על המפטיר ליהודי זה, ובאותה שנה זכה לבת [אני מכיר את הבת שהתחתנה לאחרונה]. הרי לנו סגולה חדשה: לוותר על 'מפטיר'...

ישנה סגולה לקחת 'מפטיר' בר"ה, אך לעיתים הסגולה היא לוותר על אותה עלייה נכספת,

ודוקא עי"ז זוכים להיפקד.

"כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם". לעיתים הכוונה לקחת, ליטול, ולעיתים הכוונה למסור לשני, לכבד אותו, לחשוב עליו. גם זה בכלל "בשבילי נברא העולם". אני עולם שלם בכך שאני יכול להעניק עולם מלא. ולאו דוקא לזרים - בעל יכול להעניק לאשתו ואשה לבעלה. זהו אחד הדברים היפים ביותר של תורתנו. הגדלות של יהודי שהוא יכול לתת מעצמו. השאלה היא, איך עושים זאת?

אנחנו חיים בעולם של "חטוף-כפי-יכולתך". עולם של תאוות, של רצונות. פעם היו פסילים - עץ ואבן כסף וזהב, השתחוו ועבדו לאלפי עבודות זרה. היכן היום כל אותם פסילים? היום העבודה זרה היא "אני". משתחווים ל"אני". אני צריך, אני רוצה ואני חייב. חז"ל הקדושים גילו לנו כי בגויים ישנה חכמה: "אם יאמר לך אדם יש חכמה בגוים - תאמן... יש תורה בגוים - אל תאמן" (איכה רבה ב, יג). ואכן לפני כמה מאות שנים ישבו גויים חכמים והעסיקו את עצמם בחכמות כמו פילוסופיה, תכונה וכו'. היום כל החכמה האנושית המופלאה משועבדת עבור האדם עצמו. ישנו מושג הנקרא "אמנות", ופירושו: רשעות, תאוות, שפלות. כל זה חלק מאותה עבודה זרה של ה"אני".

ועל השולחן היו מונחים כמדומני 18 סוגים שונים של עוגות וקינוחים

אם נביט סביבנו נראה שכיום החכמה כולה מנוצלת לשכלול אפשרויות האכילה והזלילה. זכורני לפני כשלושים שנה בהיותי באמריקה, היה בחתונות מושג שנקרא "שולחן וינאי". כל כך הרבה

המשך בעמוד 7

המשגיח רבי שלמה זולבה היה מספר, כשלמד במיר פעם נכנס גנב לבית, ובעלת הבית צעקה אליו זה אלול!! ומפחד ברח כל עוד רוחו בו... איני יודע אם הגנבים של היום יודעים את הסוד הזה..

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א על הבשורה הטובה של חודש אלול

ובענין חזקיהו מיישקובסקי (כ"ב כ"א)

דבר כל כך פשוט. אבל אם נפסיד את זה - אפילו אם אח"כ הוא מביא כל אילי נביות - אין שומעין לו. היום זה בקל, מחר נסגר... כשנגמרים העשרת ימי תשובה ויום כיפורים - נסגרת הדלת, לך תדפוק בדלת - כבר לא פותחים... גמרנו. לכן כל יום נוסף שיש לנו זו בשורה טובה. יש עוד שלשה שבועות! זו באמת בשורה טובה. חבל אמנם על השבוע שעבר אבל בואו לא נצטער בשבוע הבא גם על זה שחלף ועבר עוד שבוע.

ההתחלה זה כבר מיליון

כעת אני רוצה לומר לכם דבר מאד מעניין: בספרו על אלול של המשגיח הגדול רבי דב יפה זצ"ל שהו"ל נכדו הרה"ג רבי ישראל מאיר ארנפרוינד ובו ליקוטי דברים נפלאים ומיוחדים לימים אלו, מסופר שאחד מנכדיו בא פעם למרן רה"י רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל לאחר ששמע ממנו שיחה נלהבת, והוא אמר לרה"י, הרב, מאד התחזקתי מהשיחה ואני רוצה לקבל איזה משהו, מה אני אקבל על עצמי? אמר לו רבי מיכל יהודה בתקיפות - תפסיקו עם ה'קבלות' שלכם! תבינו שצריך להתחזק בכל. חושבים שאפשר לקבל משהו קטן וזהו... לא זו הכוונה.

מאידך גיסא, מספר הג"ר מנדל וולפא - שהוא בא לרה"י רבי מיכל יהודה (דודו), והוא שאל במה צריך לדבר כעת עם הבחורים? והגרמ"י אמר - תגיד להם שברחניות אין דבר 'קטן'. כל חיזוק אפילו הכי קטן - זה מיליונים!

הגמ' בב"ב (עה) אומרת - עשר חופות עשה הקב"ה לאדם הראשון בגן עדן, וגרוע שבכולם זהב... זה מתחיל עם זהב... בדברים של רוחניות - זה מתחיל עם מיליון ואפשר להגיע גם למאה מיליארד, אבל ההתחלה זה כבר מיליון.

אז צריך לדעת: אלול זה סופר מרקט. פעם הייתי באמריקה, שמה סופר מרקט גדול כמו שלנו זה 'חנות מזערית'... בסופר מרקט שלהם - הכל יש! קילומטרים... אתה יכול לקנות שם במבה קטנה, ואתה יכול לקנות שם מכונית. תלוי כמה כסף אתה מביא... גם אלול זה ככה. אבל זה מתחיל במיליון... אתה משקיע קצת קיבלת מיליון, ואם אתה משקיע הרבה - קיבלת מיליארדים!

זה אמר רבי מיכל יהודה, תפסיקו עם הקבלות. גם אם אתה מקבל משהו קטן - אתה תקבל על זה מיליון, כל קבלה זה מיליון ויכולה לשנות את הדין, אבל למה להסתפק בזה כשאפשר להיות מיליארדר עצום.

ראיתי שהביאו מימרא של מורי ורבי הגרב"מ אזרחי זצ"ל בעל ה'ברכת מרדכי', ונדמה לי שטוב להזכיר אותה: פעם רבי ברוך מרדכי אמר לבחורים שיש לו שתי בשורות, אחת טובה ואחת רעה... כולם נהיו דרוכים, מי יודע מה הוא הולך לומר... ואז הוא אמר - הבשורה הרעה היא שכבר עבר שבועיים מאלול ועוד לא עשינו כלום! הבשורה הטובה היא - שעוד נותרו לפליטה עוד שבועיים... ולענייננו... אנחנו רוצים להתמקד בעיקר בבשורה הטובה, נשאר לנו עוד כמה שבועות וצריך לנצלם כדבעי.

אנחנו צריכים לדעת שאנחנו חיים בחסד. ואחד המתנות הגדולות בעולם של החסד זה אלול!! גם אדם שהרשיע ופשע, יש לו הזדמנות בימי אלול. אלול זה ימי רצון, וכמו שכתוב בטור (בתחילת הלכות ר"ה סימן תקפ"ה) ומובא שזה בדיוק הארבעים יום שבהם משה רבנו עלה בלוחות השניות שנתרצה לו הקב"ה למחול עוון העגל ולקבל שוב את לוחות הברית. קל יותר לחזור בתשובה, וגם מקבלים מאיתנו יותר מהר את התשובה.

מה זה עת רצון. חז"ל אומרים על משה רבינו שביקש "הראני נא את כבודך", אמר לו הקב"ה, כשרציתי לא רצית עכשיו שאתה רוצה אני לא רוצה.

למה משה רבינו ביקש את זה דוק אז?... אומר רש"י (שמות לג). ראה שהיא עת רצון שהקב"ה סולח על חטא העגל והוסיף לשאול להראות מראית כבודו.

כעת כל השנוררים מקבלים ביד נדיבה

אמר המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל - כשיש עת רצון - זה הזמן! כל אחד יודע, גם אצל הגביר הכי קמצן, כשהוא מחתן את הבן שלו כעת כל השנוררים מקבלים ביד נדיבה... זה עת רצון אצלו. כביכול ככה זה גם בשמים. כשיש עת רצון בשמים - זה הזמן! והשיבו הקב"ה, כשרציתי לא רצית זה לא עונש, משה לא רצה להביט - כי ירא מהביט אל האלוקים, וזה טוב מאד. אבל העת רצון שהייתה אז לעניין הגדול הזה - נגמרה, ובאופן רגיל, בלי עת רצון לזה, "לא יראני האדם וחי".

היום זה עת רצון! ארבעים ימי רצון. והקב"ה שם את המשפט בדוקא בתוך הימי רצון. כדי שיהיה קרוב לחזור בתשובה, ותועיל החזרה... הכל! אלול אני לדודי ודודי לי, עשי"ת דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, הוא אוהב אותנו. בנים אתם לה' אלוקיכם...

הג"ר מנדל זקס חתנו של החפץ חיים אמר שהח"ח היה רגיל לומר - השוטה עושה מזהב עפר, והחכם הופך עפר לזהב. הוא דיבר על המצוה של 'ביומו תתן שכרו' המופיעה בפרשת השבוע. ומביאים בחפץ חיים עה"ת - סיפור שסיפר מרן הרב שך בשם רבי איסר זלמן מלצר. הם נסעו פעם ברכבת והיה זה יום חם במיוחד. באחת התחנות - הייתה אשה ענייה (ואולי גם אלמנה) שמכרה שתייה קרה ברכבת. וכולם שהיו מותשים מהחום - קפצו על המציאה וקנו ממנו את השתייה. אמר החפץ חיים: אם לפני הקנייה היו מתבוננים לרגע וחושבים שהולכים כעת לקיים מצוות "והחזקת בו" - לעזור ליהודיה ענייה לפרנס את ביתה, ואם היא אלמנה זה מצוה עוד יותר גדולה, אז מהמעשה הזה שבין כה וכה עושים - היו הופכים אותו לזהב! למצוה! אשר שכרה אין קץ! ואם לא - אז שתו פחית קולה... בסדר. לקחת זהב ועשית ממנו כלום. החיים מלאים הזדמנויות כאלו. כל דבר - תחשוב טיפה, תכוון, ותרויח מיליונים.

סיפר לי רבי אלעזר ברונר איש החינוך ורב פעלים לחסד הוא זכה להסיע הרבה את הרבנית קניבסקי ע"ה. פעם הוא נסע עמה לבית אביה מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, ושם בבית - סיפר לו אחד האחים שעל המיטה הזו ישבה האחות הגדולה בת שבע בשעת בוקר מוקדמת, ולפני שהיא הלכה לעבודה [היא הייתה מאד כשרונית והיא עבדה אצל רואה חשבון]. היא אמרה תהילים בבכיות, ורק אחר כך היא הלכה לעבודה. בחזור - הוא סיפר לה מה שאומרים עליה... היא לא הבינה מה הוא עושה מזה עסק... ואמרה לו, אם אחד יש לו חולה בבית והוא בוכה בתפילה ב"רפאנו" זה אומר שהוא צדיק?... זה טבעי! גם אני, הלכתי לעבוד אצל רואה חשבון שהוא לא בן תורה, באו לשמה כל הגבירים, אם אני רואה ככה זה עלול להשפיע, למה שאני ארצה להינשא לבן תורה כמו רבי חיים?... אם כן זו סכנת חיים!!! אז בכיתי כל יום שאני ח"ו לא אהיה חולה, שאחזיק מעמד וארצה רק את רבי חיים, זה טבעי...

בחור שהיום בוכה ב"סלח לנו" ב"השיבנו" זה טבעי! מה, הוא צדיק?... הרי יש לו משפט, חיים ומות עומדים לפניו מה עושים מזה עסק... אבל מאידך, בחור שקורא את זה בחיפזון כמו כל השנה, זה

קצת מכאיב... באמת לא איכפת לך??? לכל הפחות תבקש "השיבנו". **כל האלול הוא 'מכרה זהב'!** אדם יכול מכל הבחינות למחוק את כל עוונותיו ואת כל מה שהוא עשה כל השנה. ואז זה מכרה זהב - אבל אם אחד אומר בדיחה על חשבון אלול כמו הספטמבר השחור והולך לישון רגיל אז באמת לקח מכרה זהב והפך אותו לעפר. אבל אחד פיקח הוא לוקח את האלול לפי דרגתו וקצת יותר, מתחזק... וכמו שאמר הרה"י רבי מיכל יהודה, אפשר באלול להיות מיליארדר, אבל כל התעוררות - אפילו הכי קטנה - זה מיליונים! ונסיים בדבר אחד עצה טובה.

המשגיח רבי שלמה וולבה מספר כשלמד במיר פעם נכנס גנב לבית, ובעלת הבית צעקה אליו **זה אלול!!** ומפחד ברח כל עוד רוחו בו...

איני יודע אם הגנבים של היום יודעים את הסוד הזה לפחד באלול אבל בן תורה וודאי שכן - רק ששוכחים, ואומרים בשם מרן רה"י רבי דוד פוברסקי זצ"ל שכל אחד יזכיר לעצמו כמה פעמים ביום, זה אלול. עצה כ"כ פשוטה וקלה וכוחה רב.. הזכר בה ואין אתה בא כ"כ מהר לידי עבירה...

חבל שבשבוע הבא נאמר 'חבל על שבועיים'... יש לנו עוד כמה שבועות, באמת ללמוד טוב, תהיה נורמלי, תלמד טוב, תתפלל טוב, ותלמד מוסר טוב ותהיה בן אדם. ויהיה לנו טוב בעולם הזה וטוב בעולם הבא, ויהיה לנו שנה טובה מאושרת ושמחה! אמן

(קטעים נבחרים ערוכים, מתוך 'ארחות חיים' כי תצא תשפ"ד)

המשך מעמוד 5 | הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל

רצונותיי ותאוותיי. במצב כזה איך אפשר לקבל 'גישמעק' בשבת קודש? שבת קודש היא הזדמנות להתלבש יפה... מגיע חג הפסח הקדוש, מגיע חג הסוכות. מושפעת עלינו קדושה עליונה. ובעינינו מה משמעות החג? - כובע חדש, עניבה יפה... אפילו השבת והיו"ט - הכל נעשה סביב ה'אני'. עלינו להחזיר לעצמנו את האהבה, את הנועם ואת היופי הטמונים בתורה הק'. לדעת שיש בורא עולם, יש "זולת", יש "אחר", יש חבר, יש חברותא.

(קטעים שנערכו מתוך 'נפש שמשון', שערי האמונה.)

חכמה, מחשבה ועמקות הושקעו בעריכת שולחן זה. השתתפתי פעם בשמחה משפחתית, ועל השולחן היו מונחים כמדומני 18 סוגים שונים של עוגות וקינוחים, מסודרים בתכום מופלא. ממש כחכמת ה"נודע ביהודה" ור' עקיבא איגר ביחד!... וכל זה לא היה דרך 'קייטרינג', אלא תוצרת בית! רואים אנשים לבושים בהידור, נוסעים במכוניות פאר. בכל אלו הושקעה כל כך הרבה חכמה. והכל עבור מי? עבור "אני"! קשה לבטא זאת, אבל ממש רואים היום את התגשמות המושג "בשבילי נברא העולם". כל מה שיש נועד עבור עצמי למילוי

אמר לו מרן הגר"א שטיינמן, גם אם אתה סבור שאינך ראוי להיות שליח ציבור, ואפילו גרוע שבגרושים, הרי באותה דקה בה אתה צועד ממקומך אל העמוד, יכול אתה לשוב בתשובה שלימה!

הגאון רבי אברהם מרגלית שליט"א על מתנת התשובה

ובענין תרע מקורבך (כא בא)

קורנס גדול, ולנגד עיניו התמהות והמשתאות של הבן הסכל, היכה על הגביע מכה נמרצת עד שנשתטח כפיתה. הניח את הגביע באחת המגירות ואמר, שוב נא בשבוע הבא והבא עמך תשלום בסך כך וכך. חזר הבן אל אביו ואמר בשמחה, אבי היקר, רוצה אני לפתוח בית עסק. נשתומם האב ושאל, באיזה עסק מדובר? אמר הבן, עסק הצורפות.

האב לא הבין על מה ולמה, אבל מה כבר יכול להיות, אם יצליח במלאכתו, מה טוב. ואם לאו, הרי העסק יסגר מאליו. שכן האב מקום נאה במקום מרכזי, רכש את כל הכלים הנחוצים והכריז על מבצע מיוחד לרגל הפתיחה. ואכן, בשעה טובה ומוצלחת, או שמא לא כל כך... נפתחה חנותו של 'הצורף'.

והנה מגיע הלקוח הראשון. הוא מביא מלחיית כסף שנתעקמה. אמר הבן, אין בעיה. נטל את הקורנס הגדול, שטח את המלחיה, הניח אותה במגירה שמאחוריו ואמר, שוב נא בעוד שבוע והבא עמך כך וכך. נכנס הלקוח השני, פמוט שבור בידו. אומר הבן, אין בעיה. שוב הכה בקורנס, הטיל את ה'פיתה' המוכספת לאחוריו ואמר, שוב בעוד שבוע. כך נהג גם בלקוח השלישי, הרביעי והחמישי. עבר שבוע, והלקוח הראשון מגיע. שואל הבן, כסף הבאת? אומר הלה, ודאי. הבה נראה את המלחיה המתוקנת.

פותח הבן את המגירה כלאחר יד, מביט פנימה, אך לתדהמתו לא היה גבול. מה הוא רואה, רק 'פיתות' של כסף. לא מלחיה, לא פמוט ולא גביע. שום דבר לא קרה. הכל נשאר כשהיה.

לא ידע הבן את נפשו. התחיל למלמל מילות התנצלות. אני לא מבין מה הולך פה. בפירוש ראיתי שכך מתקנים את כלי הכסף... בינתיים נכנסו לקוחות נוספים, הם רואים מה קורה, ובמקום מתחוללת מהומת אלקים. האב מוזעק אחר כבוד, מבין שהבן השוטה 'פישל' שוב, בפעם המי יודע כמה. הוא מרגיע את הלקוחות הזועמים, מפצה אותם ושולח אותם לדרכם.

פונה האב אל בנו
כאשר הוא משתדל לכלוא את כעסו

עתה פונה האב אל בנו כאשר הוא משתדל לכלוא את כעסו, בני יקירי, מה ראית לנהוג כך? עונה הבן בתמימות, הלא בעיני ראיתי שכך בדיוק עשה הצורף. לא הוספתי ולא חסרתי. הוא הכה בקורנס, הניח במגירה, ולאחר שבוע הוציא משם גביע כליל בהדרו! אמר האב, אי לך שטיא. אם תכתוש את האויל במכתשת לא תסור אולתו ממנו. וכי סבור אתה שטס כסף הופך מאליו לגביע?

הרב מפוניבז' היה תלמידו של החפץ חיים. פעם נכנס לרבו ואמר, אני מתעתד לצאת למסע בקהילות ישראל. לחזק ולעודד את היהודים שבכל אתר ואתר. איזה מסר אוכל להעביר להם מהרב? אמר החפץ חיים, אמור להם, לעשות תשובה זהו דבר קל. מסופר, פעם היה עשיר גדול ולו בן לא יוצלח. שכלו העב והגס לא קלט דבר. לא לימודים עיוניים, ואף לא מקצוע פשוט. רגיל היה לקום בתשע-עשר בבוקר, לאכול במשך שעה ארוכה, שוב היה מתעייף, הולך לישון מעדנות, וחוזר חלילה.

פעם נתעקם גביע הקידוש של העשיר. במשך כמה שבתות היה היין נשפך על המפה הצחורה. האשה היתה כועסת, והבעל מצטדק ואומר, לא אני עקום, הגביע עקום... אמרה, אם כך, אם הגביע אשם, שלח אותו לתיקון.

נו, ללכת עד הצורף עם הגביע - גם הבן הבטלן יכול. קרא העשיר לבנו, נתן בידו את הגביע ואמר, לך נא אל הצורף שבמקום פלוני, מסור לו את הגביע ובקש שיתקן אותו.

אמר הבן אנכי אעשה כדבריך. הלך אל הצורף, הניח את הגביע על הדלפק וביקש מהצורף שיתקנו, הכל כאשר אמר אביו. סקר הצורף את הגביע היטב ורשם בפנקסו מה שרשם. לאחר מכן הביא

לְעִילּוֹי נִשְׁמַת

הרה"ג

ר' אלטער מרדכי ברג זצ"ל

ב"ר דן ז"ל

מרא דאתרא דקהילת עטרת רא"ש
מונסי ניו יורק

נלב"ע ח"י סיון תשע"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

התהליך. אנו מצויים במסילה הנכונה, ואצל בורא עולם בחדו הדבר נחשב עד מאד.

אני לא מתאים להיות השליח שלהם

פעם ניגש יהודי אחד למרן הגר"ל שטיינמן זצ"ל ותינה צערו, לפעמים מכבדים אותי להיות שליח צבור, אבל אני חש כל כך לא בנוח עם זה, יש בבית הכנסת תלמידי חכמים, יראי אלקים, אני לא מתאים להיות השליח שלהם.

שאל מרן את האיש, היכן אתה יושב בבית הכנסת, קרוב לעמוד או שמא רחוק? אמר הלה, רחוק, בירכתים. אם כן, אמר הגר"ל, מה הבעיה? גם אם אתה סבור שאינך ראוי, ואפילו גרוע שבגרועים, הרי באותה דקה בה אתה צועד ממקומך אל העמוד, יכול אתה לשוב בתשובה שלימה!

התשובה הינה דבר קל, ולכן התביעה על מי שלא שב תהיה גדולה מאד. אם התשובה היתה כרוכה בקושי ובעמל רב, ניתן היה לסנגר. זה לא היה בר ביצוע עבורי. ללמוד את כל ההלכות ברמב"ם, במאירי, בשערי תשובה, מסובך ומורכב, אבל לא כן הדבר. אין מצוה קלה יותר. להתחרט ולקבל להימנע מהחטא בעתיד. זו התשובה כולה על רגל אחת, ואידך זיל גמור.

הפסוק אומר: "כי עמך הסליחה למען תורא" [תהלים קל ד]. והתמיהה ידועה, וכי זה שהקב"ה טוב וסלח יגרום לך שהאדם יירא מפניו? לכאורה ההשפעה אמורה להיות בדיוק להיפך! אלא, אומר ה'אבן עזרא', הידיעה שהקב"ה סולח בקלות ומקבל אפילו תשובה חלקית ולא מושלמת, היא היא הגורמת לתביעה כלפינו. אם היה קשה לתקן, ניתן עוד להצטדק, לטעון שהיה קשה לעמד במשימה. והיותו, קימנו את דברי הכתוב "אכול ושתו כי מחר נמות" [ישעיהו כב יג]. ממילא אי אפשר לתקן, לפחות נהנה בעולם הזה. אבל אין הדבר כך. קל לעשות תשובה. קל למחוק את העבר ולפתח דף חדש. ממילא, חובה עלינו לירא את ה', להימנע מעבירות ולעסוק בתשובה ובמעשים טובים.

(מתוך 'מפיק מרגליות' - ימים נוראים)

כאשר הצורך מתפנה מהעיסוק עם לקוחותיו, הוא נוטל את הגביע המשוטח, ועל פי הרשומים שרשם והמראה שנחרט בזכרונו, בונה אותו מחדש בעבודת נמלים, כך יוצר בעמל רב, גביע נהדר. אומרים רבותינו, אדם מגיע לאמירת סליחות. נוטל את אגרופו ומכה על לבו. הוא 'משטח' את הלב, וזו אכן התחלה טובה, התעוררות ראויה. אבל, זו רק הכנה, אין היא מתקנת. אחרי המכה הראשונה צריך לשקם את הלב, לבנותו מחדש. זו העבודה האמתית, העבודה הקשה, בנית הלב הקרוע והשסוע. אבל, כאמור, השלב הראשוני דורש עבודה מינימלית, כפי שאמר החפץ חיים לרב מפוניבז'.

הקדוש ברוך הוא מקבל מאתנו גם מקדמה מגוחכת

עוד ממשילים משל. אדם אחד קנה לעצמו מכונית יקרה. שבע מאות-שמונה מאות אלף שקל. הוא מגיע לביתו עם הרכב הנוצץ והמרשים. אחד השכנים רואה, לבו נצבט מקנאה. לא יכול היה להתאפק, הרים אבן, השליך על המכונית המבהיקה וניפץ את השימשה הקדמית.

בעל הרכב יוצא וזועק, מה קרה לך? השתגעת? אומר הלה ברגע, מחילה. קצת התפרצתי, ראיתי אותך עם מכונית כה יקרה ולא יכולתי לשלוט על רגשותי. אבל מה כבר קרה, רק הזכוכית 'הלכה'. אומר בעל הרכב, מה זה 'רק'? החלפת שימשה במכונית יקרה שכזו יכולה לעלות עשרות אלפי שקלים.

על מה אתה מדבר? נזעק הזורק, כמה כבר עולה חתיכת זכוכית? לא מזמן החלפתי חלון בבית, כמעט בחינם. אני לא משלם יותר מכמה עשרות שקלים.

אך בסופו של דבר מתברר לאיש שאכן לא מדובר ב'חתיכת זכוכית'. שימשה של רכב עולה הרבה, ושימשה של רכב יוקרתי שכזה, הרבה מאד. הוא מבין שעליו לשלם את הנזק, עליו לשלם על פחזותו, על חוסר הסבלנות והסובלנות שלו. מכניס האיש את היד לכיס, ממשמש בו, ואז שולה משם חצי שקל. הנה, אומר הוא לבעל הרכב. זה מקדמה, על החשבון, לגבי היתר - נראה בהמשך... הלה כבר אינו מסוגל לשלוט על כעסו. הנטרפה עליך דעתך? מדובר על נזק של עשרות אלפי שקלים, וכי חצי שקל נחשב מקדמה לסכום כה גדול?

אומרים רבותינו, ישנו הבדל עצום בין הנהגתו של האדם, כפי שסיפרנו במשל, ובין הנהגתו של הבורא יתברך. כאשר יהודי עובר עבירה, הוא גורם נזק עצום בכל העולמות. ומה הוא מציע כתשלום? תשובה למחצה, לשליש למחצה, לשליש ולרביע.

אומר הקב"ה, אין דבר. המפתחות בפנים? סע לשלום! התחלת לתקן, אני מקבל את תשובתך. את המשך התהליך תעשה בקצב שלך. פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם. "ונקה לא ינקה" [שמות לד ז]. "ונקה", או "לא ינקה"?

אלא, הוא אשר אמרנו. אם מתחילים להתנקות, גם כאשר עדיין "לא ינקה", כאשר עדיין יש לכלוך רב, סוף סוף התחלנו את

אמר לו רבי אהרן קוטלר: "איני יכול להתפלל כעת מנחה, חוששני כי בגלל הזיעה בגדיי אינם נקיים דיים, ואיני ראוי לעמוד איתם כך בתפילה לפני מלך מלכי המלכים".

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ (בא י')

אמנם חז"ל משננים אותו באוזנינו פעמים רבות, אך כנראה איננו שמים לב אליו דיו:

הנה רק לפני שבועות אחדים קראנו בתורה: "בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹקֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׁמְיֻ קְרָחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת: כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתֶּה לַה' אֱלֹקֶיךָ וּבָךְ בָּחַר ה' לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם סֻגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה: (יד, א-ב). מפרש שם רש"י: "לפי שאתם בניו של מקום ואתם ראויים להיות נאים ולא גדודים ומקורחים".

"עד כדי כך היא אמונתנו", אומר רבי ירוחם, "שהקדוש ברוך הוא ממש "משפילי לראות בשמים ובארץ", כי המלך הנהו ממש עמנו, קרוב בתכלית, עד שעל האדם להחזיק את עצמו תמיד בנאות והדר... כי תמיד המלך בשכנות הוא נמצא, ואיך יניח כל רבב ואבק על עצמו".

וממשיך רבי ירוחם: "כי ההתפעלות בנושא זה עצומה היא! הלא כלל ישראל הוא עם שנרדף על צווארו כבר אלפיים שנות גלות, ועם כל זאת, יש לכל יהודי הארת פנים ויופי מיוחד שלא ניתן למצוא אצל אף גוי, גם הנאה ביותר. כי אכן, 'בנים אתם להשם אלוהים', וצריכים אנו להיות ראויים לקבל פני מלך".

כך גם בעניינינו, אומר רבי ירוחם. כשהכתוב אומר: "כי השם אלוהיך מתהלך בקרב מחניך", הרי זה כפשוטו ממש! מכך נובע הציווי לשמור על הקדושה והטהרה בקפידה יתירה, כי יסוד אמונתנו הוא שהמלך נמצא ממש איתנו כאן, ואיך שייך לנהוג אחרת בקרבתו של מלך ובסמיכות אליו.

מי שמרגיש כל העת 'קרבת אלוהים', ויודע כי השם יתברך נמצא איתנו בכל רגע, הוא חי בתחושה אחרת לגמרי. כל הנהגתו היא הנהגה זהירה ומדודה.

בסיום, מספר רבי ירוחם, כי ביקורו של נשיא פולין חידד לו הבנה נוספת:

כשהנשיא עמד לעזוב את העיירה

כשהנשיא עמד לעזוב את העיירה הוא העביר ביקורת על ברכת השלום שבירכוהו תושבי המקום, שלא כללה שום בקשה וחנינה. שכן במקום לא רחוק ממיר, בעיירה בשם קרליץ, נשכבו כמה אנשים סביב מרכבתו ומנעו את נסיעתה. "אין אנו זזים מכאן", זעקו, "עד שתושיענו!" "זעקה כזו כוללת כבוד והדר המלכות - יותר מכל הטקסים שבעולם", טען הנשיא. כי אם מבקשים מהנשיא ומתחננים אליו,

הבה ונתמקד בכמה יסודות ולקחים חשובים הגלומים בפסוקי התורה, מהם נלמד כיצד לנצל את סגולת העבודה של ימי האלול, ביתר שאת ועוז:

הפסוק אומר: "כי תצא מחנה על אויבך, ונשמרת מכל דבר רע" (כג, י).

מִן הַגֹּאֲוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי יִרְחֵם לִיוּאוּיָן זצ"ל, משגיח ישיבת מיר, בספרו 'דעת תורה' מפיק לקחים נפלאים מפסוקים אלו, נעתיק את לשונו:

"ראו מה בין מחנה ישראל למחנה האומות. מהציווי בפסוק זה, אנחנו רואים מהו להיות יהודי! מכאן תמונה מדויקת על מחנה ישראל... מחנות האומות, כל דאגתם על כלי הזין שלהם, 'אלה ברכב ואלה בסוסים'. אך במחנה ישראל אין אף זכר לכלי זין, 'ואנחנו בשם ה' אלוהינו נזכיר'..."

אצל אומות העולם, מחלק רבי ירוחם, לא ימצא מי שמוטרד בזמן מלחמה מבניית אישיותו האישית, או דואג לתיקון מידותיו. כל מחשבותם ועיסוקם הם בכלי המלחמה וטכסיסיה. הם מוטרדים מי מהצדדים הניצים ישיג נשק טוב ויעיל יותר, מי יאחוז בחרב המוצלחת והחדה יותר, ומי יצליח בטקטיקה להכריע את הקרב בנצחון מוחץ.

אולם אצל עם ישראל, העם הנבחר, כאשר יוצאים למלחמה, התורה מכריזה הכרזה אחת ויחידה: שמירה מעולה על שלימות המחנה טהרתו וקדושתו! כך לא תסתלק מהם השכינה, ועזרתו יתברך תועיל להם לנצח את האויב ולהכניעו. מבחינת התורה זהו המתכון היחידי והאמיתי לנצח במלחמה!

אירע פעם שנשיא מדינת פולין הגיע לבקר

המשגיח רבי ירוחם מחדד הארה נפלאה זו - באמצעות מעשה שהיה:

אירע פעם שנשיא מדינת פולין הגיע לבקר בסביבותיה של ישיבת מיר, ובני הישיבה יצאו לקבל את פניו בהדר, בבגדים נקיים ומקושטים, כראוי לכבוד מלכות. רבי ירוחם שם לב, כי כל הנוכחים שבאו להקביל את פני הנשיא הקפידו על שלימות בגדיהם, שיהיו מהודרים ונאים, ולא יחסר בהם אפילו לא כפתור אחד. מתוך הבנה שאין ראוי לקבל פני נשיא בבגדים מלוכלכים וקרועים.

נקודה זו הובילה את רבי ירוחם לעמוד על יסוד מסוים, אשר

מראים כי הוא הוא השולט בהם, וכי נתונים הם תחת עול מרותו וזקוקים לחסדו וטובתו.

לאור זאת, הסיק רבי ירוחם, יש להבין כמה חשיבות יש למראה ולהתנהגות של האדם בשעה שמתפלל הוא בפני קונו, שזהו הזמן של קרבת אלוקים וכבוד שמים. כאשר הוא מתחנן על נפשו, על מחייתו, על בני ביתו וצרכיו האישיים, הוא מראה - ביד מי הוא נתון, ומי הבעל הבית של הבריאה שמסוגל להושיעו, ואין לך כבוד והכנעה למלכות יותר מזה.

זהו סוד המעלה של עם ישראל, אשר עליה מושתתת אמונתנו ודתנו: אנחנו נמצאים ממש סמוכים אל הקדוש ברוך הוא וקרובים אליו, ועלינו לנהוג בהתאם בסביבתו; בקדושה, בטהרה, בנקיון המעשים ושלמות המידות.

התבוננות בנקודה זו מסוגלת להעניק לנו כוחות מחודשים לעבודת האלול!

והרי אני מדבר עם הקדוש ברוך הוא

בואו ונשמע כיצד גדולי הדורות חיו בחיי היום-יום עם ההכרה והמציאות הזאת של "השם אלוקיך מתהלך בקרב מחניך":

ידידי הרב הגאון רבי **ברוך שושן שליט"א** סיפר לי, כי שמע מבני ביתו של הגאון רבי **זבולון גרז** זצ"ל, אב בית הדין בעיר רחובות, מפארי תלמידיו של הסבא מסלבודקה זצ"ל, הנהגה נפלאה שנהג בה בקפידה:

רבי זבולון נהג מדי לילה ולילה בעת שבירך 'ברכת המפיל' ללבוש מעל בגדי השינה את הכובע והפראק, ולברך את הברכה בכוונה וברצינות, במתינות וכובד ראש. כך נהג עד זקנה ושיבה, בכל ברכה וברכה שבירך, לרבות ברכת 'אשר יצר' בכל שעה משעות היממה.

כשאי מי מבני הבית העלה על נס הנהגה זו ושיבחה ברבים, התפלא רבי זבולון על עצם הרעש שעושים מדבר כה הגיוני ומתבקש: "והרי אני מדבר עם הקדוש ברוך הוא, ואיך שייך לברך אחרת?!"...

כאשר ביקרתי בעיר לייקווד בארצות-הברית

ונספר עוד:

כאשר ביקרתי בעיר לייקווד בארצות-הברית, שמעתי מיהודי חשוב שהיה נוכח פעם במכולת השכונתית בשעה שבאה הרבנית מרת **שרה פעשא קוטלר** ע"ה, אשת חבר למרן הגאון רבי **אהרן קוטלר** זצ"ל, לרכוש במקום כמה מצרכים לבית. כשראו הנוכחים את דמותה, מיד חפצו כולם לתת לה לעקוף את התור, הן אשתו של ראש הישיבה הנערץ היא, ודין אשת חבר כחבר.

אך הרבנית לא הסכימה לעקוף את התור. דחק בה אחד הנוכחים ואמר: "הלוא את אשת ראש הישיבה, וזה ענין של כבוד התורה..." אך היא הגיבה לעומתו בביטול ובהצטנעות: "אמנם ראש הישיבה הוא אדם גדול, אבל אני בסך הכל שפחתו, לא מעבר לכך".

לאחר שיצאה מהחנות, ליוו אותה אחד מבני הישיבה. "ראה", אמרה לו הרבנית בחיוך. "הם לא הבינו מה שאמרתי. אני שבחתי

את עצמי, ולא להיפך. היודע אתה לאיזו שפחה התכוונתי? לא לשפחה הפשוטה, אלא לאותה שפחה שראתה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הכהן (ראה רש"י שמות טו, ב). כי אני כל יום ויום רואה גילוי כבוד שמים בהנהגתו של בעלי רבי אהרן!"...

בכל הליכותיו ופעולותיו של רבי אהרן יכלו לראות מציאות זאת של קרבת אלוקים, ומי כמו אשתו יכלה להעיד על כך. כל יישותו זעקה יראת שמים ותחושת עבדות מופלאה ובלתי מתפשרת לבורא עולם. הוא חי באופן חושי ומציאותי את הידיעה וההכרה ש"השם אלוקיך מתהלך בקרב מחנך".

סיפור נפלא שממחיש זאת היטב, שמעתי מפי תלמידו המובהק של רבי אהרן, הרב הצדיק רבי **צבי חיים ראזנאהן** מהעיר לייקווד בארצות-הברית, שהשתקע בשנים האחרונות בארץ הקודש:

באחד הימים הסיע רבי צבי חיים את רבי אהרן ברכבו, בדרכו לסדר כמה סידורים חשובים, אשר ככל הנראה דרשו ממנו גם מאמץ פיזי; לטרוח לעלות ולהתרוצץ ממקום אחד למשנהו. כשסיימו והגיעה שעת מנחה, אמר לו רבי אהרן: "איני יכול להתפלל כעת מנחה, חוששני כי בגלל הזיעה בגדיי אינם נקיים דיים, ואיני ראוי לעמוד איתם כך בתפילה לפני מלך מלכי המלכים".

נכנס רבי אהרן לחדר צדדי בו היו ברזי מים לנטילת ידים. פשט את בגדיו, רחץ אותם עם סבון מתחת לזרם המים. סחט אותם בעזרת ידי עד היכן שידו מגעת. לבש שוב את הבגדים בעודם רטובים - ונעמד לתפילת מנחה.

זוהי דוגמא ליראת שמים חושית!

נדמה, כי לדרגות אלו מסוגל כל יהודי להעפיל, אם רק ישנן לעצמו בקביעות, ויחזיר לליבו בעבודה רצופה את ההכרה של 'השם אלוקיך מתהלך בקרב מחנך'. ההנהגה סמוך למלך היא הנהגה שונה לחלוטין, והתוצאות ממילא תהיינה כך - שגם הוא יחוש לכבוד שמים בצורה פלאית, ויחדר לעבור על דבר השם יתברך.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

גיליתי כמה אני שונא בהם את הכל. כמה עיצבנה אותי הכיפה השחורה שלהם, הבגדים הכהים והכבדים בקיץ, שפת האידיש שלהם, הילדים עם הפאות הארוכות... הכל.

רבי אורי זוהר זצ"ל על היום שגילה שאין ברירה וחייבים לשמור מצוות...

או בתנאים מקריים משתנים, אלא במעמדו הבחירתי של האדם. והעובדה השניה: שהשנאה הזאת מתוארת בצורה מיוחדת מאוד - כנשיכת חמור השוברת עצם. פחות מזה - נשיכת כלב גרידא - לא היתה מספקת.

אני זוכר עכשיו, איך משעמדת על אי האפשרות לברוח מאמת התורה. גיליתי כמה אני שונא בהם את הכל. כמה עיצבנה אותי הכיפה השחורה שלהם שמבצבצת מתחת למגבעת, הבגדים הכהים והכבדים בקיץ, שפת האידיש שלהם, הילדים עם הפאות הארוכות... הכל.

אילו אפשר היה להיפטר מהם, להכניס אותם לאיזה גטו, שלא יטרידו אותנו, שלא יכניסו לכל תחום בחיינו את השבת שלהם, עם שמירת הקברים שלהם, ומלחמתם.

בקיזור. הם יוצרים מערכת שלימה שיציבותה, עוזתה, החלטותיה ומסירות נפשם עליה, לא רק שאינה עומדת בשום יחס לשפיותם, אלא היא מהווה הכרזת מלחמה תמידית על המערכת "הנורמלית" שלנו. את זה אנחנו רוצים לשבור ולרסק את האנטי תזה הבלתי פוסקת הזאת לכל פרט בחיינו ולהויתנו ככלל. זהו הדבר שאותו רצה ר' עקיבא לנשוך כחמור המרסק ומשבר, נשיכת כלב לא מספקת כאן. -

סוף סוף מתגלה הפרצוף האמיתי של כולכם

לכן, כשמתגלה איזה גנב או רמאי אמיתי בין ה'דוסים' אנחנו קופצים עליו כמוצאי שלל רב: סוף סוף מתגלה הפרצוף האמיתי של כולכם, הכל בלוף. כל החכמה, והמצוות, והתורה, ואורח החיים ומסירות הנפש, הכל בלוף אחד גדול. זה רק מסווה למטרה האמיתית שלכם - לגנוב ולרמות ולשחד ולהשתמש מצה"ל ולזרוק אבנים, כולכם כאחד. איך אתם מעזים בכלל להתערב בפוליטיקה ולהגיד לנו דעות? תתעסקו בעניינים שלכם. תתפללו בתוך הכוכים שלכם ואל תתערבו לנו בחיים.

בקיזור יחד עם הזריחה הצורבת של ההכרה באמיתיות התורה וכנראה בגללה, התברר לי שאני אנטישמי, זה קצת הפריע לי. שאלתי את עצמי מניין לי כל האינפורמציות הנ"ל, שכל כך מובנות מאליהן אצלי.

התברר, שבעצם בעובדות בשטח, מעולם לא נתקלתי. מה שאני יודע הוא.. מה שכולם יודעים. ומאיפה כולם יודעים?... זה הרי "ברור" שזה ככה, לפחות ברובו. אחרת, למה כל העיתונים כותבים שזה ככה? גם למסקנה הזאת היה קצת צליל צורמני של אפליית מיעוט. בהבדל אחד: "שלהגן על זכויותיהם" של מיעוטים נרדפים שאין לך שום קשר אתם, זה סימפטי, אבל המיעוט הזה... נזכרתי שהסבא שלי ואביו, ואבי אביו כולם היו כמוהם...

בימים אלה כשאנו נמצאים בימי הרחמים והסליחות אנו רוצים לחזור עשרות שנים אחורה לאחד מבעלי התשובה הגדולים ביותר שזכה לקדש שם שמים בכל נפשו ובכל מאודו במשך עשרות שנים, ושמו הלך לפניו בכל העולם היהודי, הלא הוא רבי אורי זוהר זצ"ל. כדאי לקרוא קטעים נבחרים שנכתבו על ידו בתחילת חזרתו בתשובה על היום שגילה שיש בורא לעולם, ואין ברירה וחייבים לשמור תורה ומצוות. (מתוך הספר 'לא נתנו צ'אנס')
...מצאתי את עצמי נכנע, מחוסר ברירה, לעובדה שהתורה היא אמת.

אותו יום שההכרה הזאת התבררה לי, היה בשבילי יום שחור. כי המסקנות מההכרה הזאת היו קשות מנשוא. מה, אני איהפך לדתי? פתאום התברר לי שאני שונא דתיים. את צורתם, את האידיש שלהם, את לבושם, את הפוליטיקות שלהם, את האבנים שהם זורקים, דווקא את האבנים הדתיות שנאתי. האבנים הסוציאליות של שכונת התקוה לא מרגיזות כל כך, גם לא הפוליטיקות של מפא"י, דווקא של אלה ה"סבונים". איך הם בכלל מעזים עם המצוות שלהם, והכפיה הדתית, והצורה שלהם. והכספים, ובכלל..

עד לרגע הזה לא ידעתי שאני שונא דתיים

אולי כדאי להקדיש כמה מילים לשנאה. אני מעיד על עצמי שעד לרגע הזה לא ידעתי שאני שונא דתיים. להפך, בוויכוחים בעבר, בהיותי עדיין חילוני, לא הבנתי אף פעם למה מגדירים משא ומתן פוליטי של המפלגות הדתיות כ"כפיה דתית". אף אחד לא העלה על דעתו לכנות למשל את הסחיטה הפוליטית כלכלית של מפלגות ההתיישבות העובדת לטובת קיבוציהן, כ"כפיה סוציאליסטית". פְּחִילוֹנִי לא הבנתי מה ההבדל בין תשלום כספי פוליטי שהולך לטובת ישיבות ללימוד תורה, לבין תשלום כספי פוליטי, שהולך לסובסידיות מנופחות עד להתפקע, לקיבוצים שליד הקדרה?!

למה זה כפיה וזה לא?!

אני מספר זאת, כדי להוכיח שהסיבות לשנאת יהודים שומרי מצוות הן כנראה עמוקות. גם מי שבדרך כלל לא חש שנאה מיוחדת כלפיהם, בתנאים מסוימים ירגיש נגדם גל גואה של איבה תהומית. "תניא, אמר ר' עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי, מי יתן לי תלמיד חכם ואשכנו כחמור. אמרו לו תלמידיו, רבי אמור ככלב, אמר להם זה נושך ושובר העצם וזה נושך ולא שובר העצם". שתי עובדות מתבלטות מיד בגמרא הזאת. הראשונה: ר' עקיבא, שהגיע למדרגת תלמיד חכם שמעטים זכו לה, מעיד על עצמו שלפני כן שנא שנאה עמוקה לתלמידי חכמים.

פירוש הדבר הוא שהשנאה הזאת אינה תלויה באופיו של השונא,

חוץ מזה אמרתי לעצמי: ואם אמנם אין לי ברירה, וההכרה מוזרה ככל שתהיה, אמנם מחייבת שיש בורא לעולם שמגלה לנו בתורתו את תכלית קיומנו, מי אמר שאני חייב להיראות ולחיות כמוהם, כדי לקיים אותה. הבורא יודע את צפונות הלב, הוא אינו מצווה עלי לשנות את מקצועי ואת כל אורח חיי. אז מעניין אותי לדעת מה בדיוק המינימום שבו אני חייב...

איר תעמוד בזה? הפאניקה גדולה

התחלתי לברר, השאלה שלי היתה: מהו המינימום שאני חייב בו על פי מצוות התורה, כדי לא להידחות מכלל מקבלי השכר. אני לא רוצה להיות בשורה הראשונה, אלא באחרונה, ולא יותר מזה. רק לא להישאר לגמרי בחוץ. זה הכל. היחס שלי היה אנטי. הרגשתי אנוס על פי מסקנה הכרחית. לעשות את רצון הבורא, אבל כאמור מאונס...

התשובות שקיבלתי לא היו בלתי אפשריות כל כך כמו שחששתי. הסתבר ש"המינימום" הנדרש הוא די נסבל. הקושי היה להחיל את ההכרה על הגוף. אחרי שאתה מבין, ומגיע שוב ושוב למסקנה ההכרחית שאין ברירה, וחייבים להודות בקיום הבורא, ובהכרח לדעת את רצונו, עדיין העשייה עצמה היא הקושי הגדול.

הבעיה היא לצאת ממצב שבו אתה חופשי לעשות כרצונך (כמובן במסגרת ההרגלים המטשטשים את מצבנו האמיתי, כעבדים כבולים באלפי הכפיות החברתיות והסביבתיות הנכפות עלינו), למצב שבו אתה כפוי על ידי רצון אלוהי. והכי קשה, שאתה עצמך מרצונך מקבל על עצמך את העול הזה. באיזה שהוא מקום אתה מבין שאילו צעד אחד קטן - להתחיל לקיים מצווה אחת - מכניס אותך להתחייבות ולעול שאינך מורגל בו כלל.

איר תעמוד בזה? הפאניקה גדולה. מצד שני שוב ושוב אתה מודע לכך שעד שלא תקיים בפועל מצוות בורא עולם ונותן התורה - לא עשית כלום. וכל העמל העיוני שהשקעת, וכל המסקנות שהגעת אליהן נשארים עקרים. מצב מתסכל מאין כמוהו, ואז יום אחד אתה קופץ...

אני זוכר את ההרגשה המשוונה כל כך של התפילות הראשונות. עצם העמידה בתפילה נראתה כמשפילה. אנו רגילים לראות את עצמנו כיצורים עצמאיים. סיפוק כל צרכינו תלוי רק בנו עצמנו לפתע, ליישם למעשה את ההכרה שקיומך תלוי ברצון הבורא ובחסדיו... זה היה משונה ביותר, כאילו נקודת הכובד של קיומך הועתקה אל מחוץ לך.

בכוונה אני רוצה לתאר את צעדי שלי וצעדי משפחתי אל תוך עולם המצוות, כשם שאיני רוצה לספר על חיינו הפרטיים שנשתנו מיסודם. נכון! גילינו מה פירוש כבוד לזולת וחסד. ראינו לנגד עינינו איך הילדים משתנים לבני אדם בעלי אחריות והתנהגות מוסרית, לא מתוך כפיה מסגרתית, אלא מתוך פנימיותם הם. וזה, בלי לאבד את שמחת נעוריהם כלל. גם ברור לנו לחלוטין שכל הדברים האלה הם תוצאה בלתי נמנעת מחיי תורה ומצוות. ובכל זאת אני רוצה להעלות כל זה, והסיבה פשוטה: גם אם תיאורטית, יכול היה להיווצר מצב הפוך, שחיינו ח"ו היו קודרים ואומללים, אין בין זה לבין תקפות אמיתיות התורה ולא כלום.

לא משום שחיי שומרי מצוות הם כל כך טובים, עלינו לבחור

בהם, אלא משום שהם אמת. להוציא כל ספק מהלב - מעולם לא חיינו כל כך בטוב, כמו חיינו הנוכחיים בתורה ובמצוות. ויחד עם זה, אלמלא ידענו ידיעה שלמה, יום יומית ברורה ובהירה, שבורא העולם, שחותמו אמת, רוצה מאיתנו הכרה באמיתו ויישומה בחיים, כל הטוב שבחיינו לא היה מצדיק את כתיבת החיבור ואת מטרתו.

(קטעים נבחרים מתוך הספר 'לא נתנו צ'אנס' שנכתב בתחילת חזרתו בתשובה)

**אלפי יעדים
נתיב אחד!**

נתיב פרו - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ!
אלפי בתי כנסת נהנים כל שבוע מחלוקת עלוני שבת
בצורה הטובה והמשתלמת ביותר.

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעדו?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון!

074-703-5009

נתיב פרו
נכה מצליחים בשטח

מזכה הגדול שחושב תמיד צעד ושנים קדימה, הגה רעיון גאוני, לא פחות. רעיון המשלב חיזוק, התעלות ותרומויות של כסף..

הגה"צ רבי ירחמיאל קראם זצ"ל בתוכנית מבריקה לימי הרחמים והסליחות

שוכח תמיד... כאשר הכסף שייאסף ממבצע זה ינותב לקופת 'ישיבת בין הזמנים' האמורה להתקיים ב'בין הזמנים' הקרוב, סיים ר' ירחמיאל להציג את התוכנית. הבחורים היו מופתעים מדבר הרעיון, אך מיד הסכימו לקבלו. חיזוק

מיוחד לעשרת ימי תשובה ושוברו בצידו, שהרי כל כסף שיכנס לקופה יעבור ליעוד רוחני של החזקת תורה באופן הנעלה ביותר. עברו חלפו להם ימי הדין והמשפט, מוצאי יום הכיפורים, ור' ירחמיאל עובר בין הבחורים לספור את השלל... 'כמה כסף נחסך אצלך?' פונה הוא לראובן. 'כלום...' 'וכמה אצלך?' שואל הוא את שמעון. 'אפס...' 'ואצלך?' עובר הוא ללוי. 'שום דבר...' 'איך זה יתכן?!' תמה ר' ירחמיאל, 'האם באמת לא שכחתם אפילו פעם אחת?'... 'תראה', אומר לו ראובן 'אני לא יכולתי להרשות לעצמי לשכוח, אין לי ממון מיותר...' כך ענה אף שמעון וכך ענה לוי, וכן כולם.

מוסר השכל

השיעור הבא במשנה ברורה שהתקיים בתחילת זמן חורף, הפך לשמוע"ס נוקב ויורד עד התהום וכך נאמר בו: 'רבות! לימדתם אותי מוסר השכל נורא!' 'האדם יודע שכל השנה הבאה עליו לטובה מונחת על כף המאזניים בימי הדין והמשפט הן ברוחניות והן בגשמיות, ומחשבה זו לבדה אינה מרתיעה אותו מלהחסיר חלילה את האזכרות המעכבות. הימים הנוראים אינם 'מזכירים' לו להזכיר את אותם האזכרות ההכרחיות בתפילה. יכול האדם לשכוח להזכיר 'המלך הקדוש', ויתכן כי אף כל תפילתו היא כחלום יעוף...' 'אך שקל אחד לכל אזכרה שנשכחת זה כבר יותר מידי בשבילו...' כאן הוא כבר יעשה הכל, אבל ה כל כדי שלא לשכוח חלילה, מה הוא עשיר?... נורא למתבונן.

(מתוך הספר 'ירחמיאל' - גדול מזכי הרבים)

אצל הגה"צ רבי ירחמיאל ההכנה בימי הרחמים והסליחות בדרכו לימי הדין הייתה גדולה ונשגבה. אוירת הימים הנוראים ניסרה אצלו בחלל מתחילת חודש אלול, ועסק התשובה ותיקון המעשים היה מוחשי מתמיד. עדיין מהדהדת באוזנינו תביעתו החודרת בערב ראש השנה, תביעה נוקבת, חודרת חדרי לב: 'כבר סיימת להכין את ראש הדג ואת ראש הכבש, אבל מה עם הראש שלך?!'... נקל לתאר כי אם בחודש אלול כך, על אחת כמה עשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. עשרת ימי תשובה והתעלות רוחנית בהם האדם עוצר את מרוץ החיים, נעמד, ומתחיל לבדוק את פנקסיו, הנהגותיו והליכותיו. שהרי בימים אלו הקדוש ברוך הוא נמצא קרוב לכל קוראיו, ומי יוותר על זכות שכזו - להיות קרוב לריבונו של עולם, לחזור בתשובה, ולבקש מהמלך כל אשר על ליבו לקראת השנה החדשה העומדת בפתח.

ר' ירחמיאל, המזכה הגדול שחושב תמיד צעד ושנים קדימה, הגה רעיון גאוני, לא פחות. רעיון המשלב חיזוק, התעלות ו... הכנסה כספית לטובת מפעלותיו. הפעם עמד על הפרק 'ישיבת בין הזמנים' העומדת להיפתח מיד למחרת יום הכיפורים, ופרוטה לפרוטה - אין בשיעור בספר 'משנה ברורה' שהיה מוסר מידי יום ב'עזרת נשים' של הישיבה לאחר תפילת שחרית, למדו זה עתה את הלכות עשרת ימי תשובה והאזכרות המוסיפים בתפילת שמונה עשרה בימים אלו. ר' ירחמיאל הסביר בטוב טעם אלו אזכרות מעכבות והשוכחן חייב לחזור לראש התפילה, ואלו אזכרות אינן מעכבות. ובסיום השיעור הכריז ואמר לבחורים כי יש בידו תכנית נפלאה למנוע את השכחה באזכרות אלו.

פתרון מבריק לשכחה

וזה דבר התוכנית: האזכרה המעכבת ביותר היא 'המלך הקדוש', ומזכירים אותה ג' פעמים ביום אחד, בשחרית, מנחה וערבית. כמו כן ישנן עוד חמש אזכרות שצריכים לומר אותן מידי תפילה, אך אינן מעכבות בדיעבד, ובסך הכל שש אזכרות שמוסיפים בכל תפילה. אם נכפיל את שש האזכרות בשלוש התפילות, הרי לנו שמונה עשרה אזכרות ביום, כפול עשרה ימים - הרי לנו מאה ושמונים אזכרות. מעתה, ממשיך ר' ירחמיאל וטווה את תוכניתו, אם כל אחד יתחייב לשים בקופתו שקל אחד על כל אזכרה שהוא שוכח, וודאי יועיל לו הדבר שלא לשכוח, או לכל הפחות שישכח פחות ממה שהיה

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

סיפר הגה"צ רבי הלל כגן זצ"ל על הצדיק הגדול רבי זונדל הוטנר מאיששוק זצ"ל, שבתקופה אחת החל ה'חפץ חיים' זצ"ל לשלוח אליו אנשים שיקבלו ממנו ברכה.

מאוצרותיו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א

קרדיט: ישראל ברדוגו

דרשה בפס' 'אבוא בגבורות ה' אלוקים' (תהלים ע"א), ופירש ה'פני משה': כלומר - אבוא להודות לה' על גבורותיו שמראה לנו, ומהפך מידת הרעה לטובה בזכות המעשים הטובים שאנו עושים. וזו גם כוונת הכתוב 'אלה שני בני יצהר העומדים על אדון כל הארץ', אלו שהן באין מכוח מצוות ומעשי"ט לפני הקב"ה, שהוא גוזר גזירה והם באים לבטלה ע"י מצוות ומעשי"ט בכוח זכויותיהן. וזהו 'העומדים על אדון כל הארץ' - לשנות אשר חפץ ה' לעשות.

היה מנהג טוב בירושלים בן י"ג שנים מוליכו ומקרבו לפני כל זקן וזקן

וכך מובא במסכת סופרים (פ"ח ה') 'היה מנהג טוב בירושלים בן י"ג שנים מוליכו ומקרבו לפני כל זקן וזקן כדי לברכו לחזקו ולהתפלל עליו שיזכה בתורה ובמעשים טובים'. ומובא בגמ' (מו"ק ט"ז:): עה"פ 'אמר אלוקי ישראל צדיק מושל יראת אלוקים' (שמואל ב' כ"ג). מי מושל ביי? צדיק, שאני גוזר והוא מבטלה. כך מובא בירושלמי (תענית פ"ג הל' י') 'הקב"ה מבטל גזירתו מפני גזירת הצדיק (משמחי לב)

כשיראה החמור שהשור מעלה גרה, יהיה סבור שהוא אוכל ויצטער

ל"א תַּחֲרֹשׁ בַּשּׁוֹר וּבַחֲמֹר יִחְדּוּ (כ"ב י)

צער בעלי חיים - כתב ה'דעת זקנים: לפי שהשור מעלה גרה והחמור אינו מעלה גרה, כשיראה החמור שהשור מעלה גרה, יהיה סבור שהוא אוכל ויצטער. לכן משום צער בעלי חיים אסרה התורה לחרוש בשור ובחמור יחדיו.

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק כי תצא תשפ"ד)

מוציא שפתיו תשמר ועשית כאשר נדרת (כ"ב)

מעלת ברכת צדיק - הפנייה לצדיק בעת צרה נהוגה מימי קדם, דתפילת צדיק מתקבלת ביותר. כדאיתא (בגמ' יומא כ"ט). 'צדיקים כל זמן שמרבין בתפילה תפילתן נשמעת'. כן מובא במד"ר (שמות כ"א ג') עה"פ 'והיה טרם יקראו ואני אענה', אמר הקב"ה: אם שמעת למצוותי אף אני שומע תפילתך, דכל מי שעושה רצון המקום ומכוון לבו בתפילה, שומע לו.

תפילת צדיק על חולה - בגמ' (ב"ב קט"ז). 'דרשר' פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. וכן מובא בגמ' (ברכות ל"ד:): כשחלה בנו של רבן גמליאל, שיגר ב' ת"ח אצל רבי חנינא בן דוסא לבקש רחמים. ובגמ' (תענית ח') מובא 'ילך אצל חסיד שבדור וירבה עליו בתפילה'. והרשב"א (ח"ה) כתב 'חייבה חכמתו ית' ע"י תפילת חסידיו וברכותיהם יתנצח ויתרבה טובו למברכיו ומכירי טובו'.

כתב הרמב"ן (שמות י"ח), עה"פ 'וזאת הברכה אשר ברח משה איש האלוקים את בני' לפני מותו, התואר 'איש האלוקים' שהוצמד למשה בפסוק זה בא לגלות לנו את הסיבה לכך שהתקיימו ברכותיו - משום היותו 'איש האלוקים'.

וכתב הרמב"ן: מה שאמר משה רבינו 'כי יבוא אלי העם לדרוש אלוקים' - כי לדברים רבים באים לפניי להתפלל על חוליים ולהודיעם מה שיאבד להם.

סיפר רבי הלל כגן זצ"ל על הצדיק הגדול

סיפר רבי הלל כגן זצ"ל על הצדיק הגדול רבי זונדל הוטנר מאיששוק זצ"ל, שבתקופה אחת החל ה'חפץ חיים' זצ"ל לשלוח אליו אנשים שיקבלו ממנו ברכה. לימים פגש את ה'חפץ חיים' ושאלו: 'זכי צדיק אני?!' וענה לו: מובא בר"ן (נדרים ב.) ששואל על אחד מהראשונים בלשון 'פה קדוש איך יאמר דבר זה', ולכאורה אינו מובן מה ענין 'פה קדוש' לענין של סברא בתורה, דסברא זה ענין של דעת ולא של פה. וצ"ל, דאדם השומר פיו מכל דיבור ואיסור, הקב"ה שומרו שלא ייכשל אף בשוגג. ואם הדין שאמר אינו נכון - יוצא שאמר דבר שקר, וע"ז כתב הר"ן שהוא פה קדוש, ואיך ייכשל באיסור שקר. ואתה צדיק ושומר פיו, ממילא הקב"ה לא יכשילך בשקר, ולכן תברך את מי שזקוק לישועה.

מובא בתוספתא (מע"ש פ"ה הי"ד): כל העוסקין במצוות - פיהם פתוח בתפילה לפני המקום, שנאמר (איוב כ"ב) 'ותגזר אומר ויקם לך'. ובירושלמי (מע"ש פ"ה ה') אמרו שר' יהודה בן פזי פתח כל

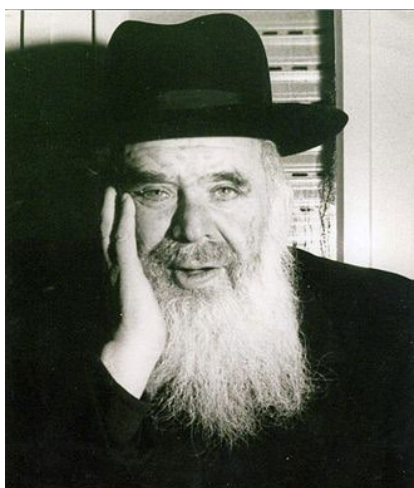
לפני מספר שנים הייתי אצל מרן רבי חיים קניבסקי זצוק"ל בסעודת שבת

וְכָתַב לָהּ סֵפֶר בְּרִיתָת (בר א')

לפני מספר שנים הייתי אצל מרן רבי חיים קניבסקי זצוק"ל בסעודת שבת בפרשת כי תצא והביאו את הווארט בטעם שקוראים לגט 'גט' ולא 'ספר כריתות' כמ"ש בתורה. וכתב ע"כ הגר"א כי גט הוא פירוד והאותיות ג-ט לא מצינו בשום מקום בתורה סמוכות זל"ז לא ישר ולא הפוך. שואל מרן הגר"ח ב'טעמא דקרא' הא גם ג-ק ז-ט ז-צ ס-ץ לא מצאתי סמוכים זל"ז בכל התורה לא ישר ולא הפוך, והוא מוסיף אבל השאר נמצאים או ישר או הפוך. ומתוך שזה הראשון ע"ש.

ושאלתי בשם ת"ח אחד את מרן הגר"ח אולי ג-ק וכו' יש בב' מילים בצמידות כגון ח ג קרבן משא"כ ג-ט. הגר"ח חשב רגע וענה בפרשתנו יש משפט גר, והיינו ג ו-ט בב' מילים אחד ע"י השני. רואים כאן דבר מופלא ביותר: א. לדעת שבכל התורה לא מופיע האותיות הנ"ל בסמיכות. ב. למצוא ברגע שמופיע בסמיכות של ב' מילים, זה נתפס רק במי שלומד לשמה. שאלתי אותו מהיכן הוא יודע שאין בכל התורה, וכמה זמן זה לקח לו לבדוק ד"ז. הוא חשב רגע וענה: שהוא כתב מהזכרון.

(הרב שלמה קולדצקי שליט"א
בעלוננו 'כי תצא' תשפ"ד)

לֹא תִתְעַב מִצָּרִי כִּי גֵר הָיִיתָ בְּאֶרֶץ. (בב, ח)
אף על פי שזרקו זכורכם ליאור. מה טעם, שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק. (רש"י)

מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל: משום הכרת הטוב למצרים על שהיו לנו אכסניא בשעת הדחק נצטוונו "לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו". ומה היתה טיבה של אותה הכנסת אורחים? הלא המצרים העבידו את בני ישראל בעבודת פרך, וגזרו עליהם כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, ולמרות זאת נתחייבנו 'לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו'. אתמהא!

הלא המצרים העבידו את בני ישראל בעבודת פרך, וגזרו עליהם כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, ולמרות זאת נתחייבנו 'לא תתעב מצרי', אתמהא!

אכן היסוד בזה הוא, שמידת דרך ארץ והכרת הטוב של תורה שונה היא ממידת דרך ארץ והכרת הטוב שמחייב השכל האנושי. וכמו שהבאנו שזהו הביאור במה שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"ז): "אם אין תורה אין דרך ארץ, אם אין דרך ארץ אין תורה". כי רק על ידי התורה ניתן לעמוד על גדרי החיוב של דרך ארץ, שהם הרבה יותר ממה שנראה מצד נימוסי בני אדם טו. ואף לדעת הרמב"ן שהכוונה היא לאכסניא שהיו בשעת ירידת יעקב אבינו ובניו למצרים בשעת הדחק של הרעב, עדיין יש כאן חידוש. כי מאחר שבהמשך העבידום מצרים בפרך וזרקו את זכוריהם ליאור, אם כן מצד נימוסי בני אדם הלא נעקר ופקע חיוב הכרת הטוב על האכסניא שנתנו להם. ורק מידת הכרת הטוב של תורה היא שמחייבת עדיין הכרת הטוב למצרים.

ובאמת, עיקר הענין שאחרי דורות רבים עדיין צריכים אנו להכיר טובה למצרים על האכסניא שהיו לאבותינו לפני אלפי שנים, הוא רק מצד מידת הכרת הטוב של תורה שאינה פוקעת לעולם.

(מוסרי שערי חיים)

והלא בית אשר ירשו מכנענים גם כן צריך מעקה

שעשיית מעקה הוא חסרון אמונה בה', דכיון שכל מעשיו ועליותיו וירידותיו הכל עבודת ה', לא יכשל ולא ימוטו רגליו כי רגלי חסידיו ישמור.

על כן אמר לו הקב"ה אם תבנה אתה בית חדש - ועשיית מעקה, כי אתה לא תפול, אך יפול הנופל המחוייב ליפול כפירש"י, ויהא בך חטא שנתגלגל חובתו של זה בביתך.

כִּי תִבְנֶה בַּיִת חָדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעְקָה לְנֶגְדְּךָ

רבינו החת"ס בתשובותיו, הקשה מדוע תולה התורה את חיוב המעקה ב"בית חדש", והלא בית אשר ירשו מכנענים גם כן צריך מעקה.

ותירץ רבינו החת"ס זיע"א, שודאי כל הכנענים היה להם מעקה מחשש נפילה, אך ישראל צדיק וחסיד הבונה בית חדש יאמר לנפשו

שעטנ"ז הוא אותיות שט"ן ע"ז, והם שני מקטרגים גדולים, והתגין שעליהם הם כמו חרב וחנית להינצל מהם.

כל מה שכדאי לדעת על שעטנז

מה שלובשים משרתי הקב"ה.
וראה עוד מספר טעמים בספר
השעטנז להלכה.

כמו חרב וחנית להנצל מהם

המשנה ברורה בהלכות תפילין
(סי' ל"ו ס"ק ט"ו) מביא לעניין
תיוג האותיות 'שעטנז' ג"ץ' מספר
'אגרת הטיול': שעטנ"ז הוא אותיות
שט"ן ע"ז, והם שני מקטרגים
גדולים, וזהו גם כן סוד של שעטנ"ז
ג"ץ, כי ג"ץ גם כן שם מקטרג אחד,
והתגין שעליהם הם כמו חרב וחנית
להנצל מהם.

החכמת אדם כתב שכל הזהיר
שלא ללבוש שעטנז יזכה ללבוש
בגדי ישע ומעיל צדקה.

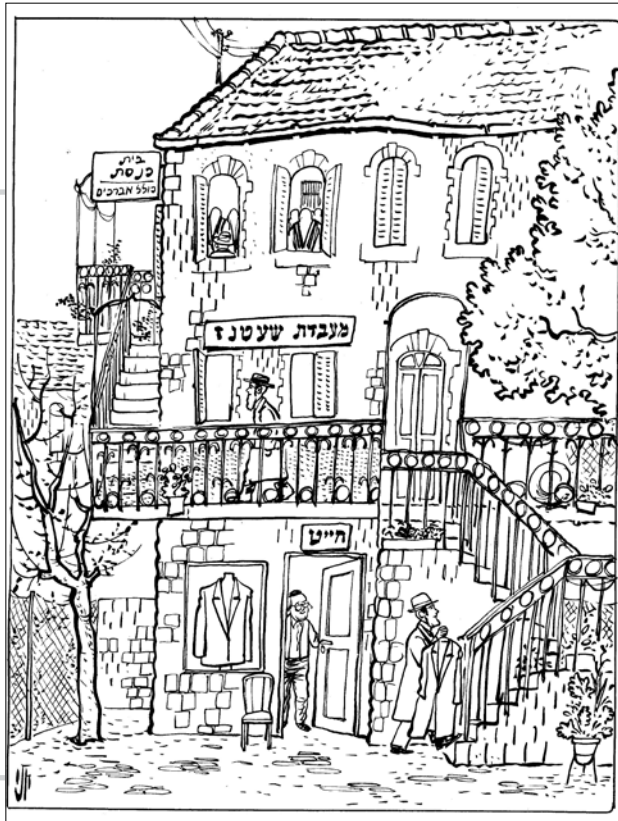
דוקר לי! דוקר!

בערוב ימיו של בעל 'קצות
החושן' היה לו תלמיד שסייע לו לפשוט או ללבוש את בגדיו.
פעם הלבישו תלמיד זה את גרביו, ורבו, שמחולשתו העצומה
לא יכול היה להרים את קולו, החל לפתע זועק: דוקר לי!
דוקר! סבר אותו תלמיד כי צד זה של הגרבים עשוי מסיבים
דוקרניים, ומיהר והפכם על צידם האחר. אך שוב: דוקר לי!
דוקר! התלמיד, שהיה אובד עצות, הפך בדעתו למה מכוון רבו
באומרו שגרביים אלו דוקרות, ומכיון שלא מצא מענה מתאים
הבין כי ודאי מצוי בהן שעטנז, ואכן בדיקת חייט אישרה זאת...
(התורה והמצוה)

רבי קיבל בגד השווה שלושים ריבוא דינר

דבר מעניין נמצא בשיטה מקובצת בזבחים (י"ח:): שרבינו אפרים
שלח לר"ת תשובות מלאות שערות שתלש מזקנו על מנהג העולם
מרוב צער. שהצטער כל כך על שמזלזלים בדבר אשר לשיטתו
הוא כלאי בגדים (עיי"ש)

בתלמוד ירושלמי (כלאים ט' א') כתוב שרבי קיבל בגד השווה
שלושים ריבוא דינר, ומצא בו כלאים ושרפו.

כתב רש"י על איסור שעטנז
'גזירת מלך שאין טעם לדבר'.
וכן במדרש תנחומא כתוב 'ואת
חוקותי תשמרו ללכת בהם' (ויקרא
י"ח ד'), דברים שיצר הרע משיב
עליהן, ואומות העולם משיבין
עליהן תשובה, אלו הן: לבישת
שעטנז וכו'. ושם תאמר מעשה
תוהו הן, ת"ל: "אני ה'" - אני
חקקתים ואין לך רשות להרהר בהן.
עם זאת, מצאנו בדברי רבותינו
מספר טעמים המבארים במקצת
את עניין ה'שעטנז':

וגזר הקב"ה שלא יתערבו מנחת חוטא ומנחת זכאי

בספר האורה (מתלמידי רש"י)
כתוב: מפני מה גזרה תורה על
שעטנז ועל הכלאים, מפני שקין
הביא זרע פשתן והבל הביא צמר,

וגזר הקב"ה שלא יתערבו מנחת חוטא ומנחת זכאי.

וכן הוא במדרש תנחומא, 'ויבא קין מפרי האדמה' וכו'. רבנן אמרי:
זרע פשתן היה. 'והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן', לפיכך
נאסר צמר ופשתים שנאמר "לא תלבש שעטנז", ואמר הקב"ה אינו
דין שיתערב מנחת החוטא עם מנחת הזכאי לפיכך נאסר.

הרמב"ם במורה נבוכים מביא טעם נוסף

הרמב"ם במורה נבוכים מביא טעם נוסף, שלכומרי העבודה
זרה היה בגד ידוע שהיה עשוי מצמר ופשתים, ועל כן הרחיקה
התורה אותו מכל אדם, כי התורה תבוא למחות מעשיהם, להכחיד
זכרם ולהרחיק מישראל כל טומאה וכל תועבה. (וראה גם בפירוש
הרמב"ן בפרשת קדושים).

בדעת זקנים (מבעלי התוס') כתוב שמאחר שהפרוכת בבית
המקדש היתה מצמר ופשתן, לא רצה הקב"ה שיעשו דוגמת הפרוכת,
וכמו שאסר לעשות כדוגמת הקטורת.

כעין זה כתב בפירוש רבינו יוסף בכור שור, שנאסר לבישת שעטנז
לפי שבגדי כהונה היו של כלאים, ואין ראוי לזרים שילבשו מעין

הוא מוציא שטר של מאה שקל מהכיס ושואל 'יש לך לפרוט'?

התשלום. הנה אם עשית כך, הפסדת עכשיו מצות עשה יקרה של 'ביומו תתן שכרו'. זה מלבד מה שאולי גרמת לה עגמת נפש, שכן היא יושבת ומחכה אולי היא תקבל הערב את שכרה ותוכל לקנות משהו שהיא צריכה, ולבסוף אתה שולח אותה ואומר לה, 'לא חשוב, אני כבר אעשה את החשבון עם אבא שלך ואעביר לו את הכסף בהזדמנות'.

וכל זה למה קורה? כי אין את שימת הלב ואת הרגישות לזולת. אדם יראה בעצמו, איך הוא מרגיש כשהוא הפועל וכששוכרים אותו לאיזה דבר. האם הוא לא מצפה ומחכה שביאו לו את שכרו מיד, ואם לא מביאים לו מיד את הכסף ודוחים אותו ואומרים לו לא נורא, אם לא נתן לא עיכב... תבוא פעם אחרת וכשיוצא בזה, האם אין הלב שלו מתמרמר? אבל לאחרים הוא עושה את אותו הדבר ואומר להם, אני אתן לכם פעם אחרת. כך זה שאדם לא מתבונן, ולא מנסה להרגיש את צער הזולת.

אנחנו לא מדברים באחד כזה שבאמת אין לו לשלם עכשיו, ואנחנו לא מבקשים מאחד כזה שילך וימכור את מטלטליו ויפרע לפועל מיד, כדרך שהיו עושים חסידים הראשונים. על אלו שיש להם ורק לא רוצים לתת מיד, עליהם אנו מדברים. למה להפסיד מצוות עשה דאורייתא, בידיים? הרי ממילא אתה תשלם בסוף, אז לא כדאי לך לשלם כבר עכשיו ולקיים מצוה? אין זה אלא כי קשה לאנשים להיפרד מהכסף שלהם ובפרט כשצריכים לתת אותו לאחרים, אבל זהו מדה שמצוה לשרש אותה מן היסוד.

(מתוך מגיד דבריו ליעקב כי תצא תשפ"ג)

הגאון רבי יעקב חיים סופר שליט"א ראש ישיבת "כף החיים": בפרשה שלנו שחלה תמיד בתחילת חודש אלול, יש הרבה מצוות שנוגעות בזהירות בעניינים של בין אדם לחבירו. למשל, יש את המצוה של 'ביומו תתן שכרו', ויש במצוה היקרה והשכיחה הזו כמה פרטים שרבים לא יודעים, וכך מפסידים את המצוה הזו בידים.

כל כך המצוה הזו שכיחה. הנה דוגמא. אחד הלך לאיזה חתונה בשעות הערב, לקיים מצוה גדולה של שמחת חתן וכלה, וגם אכל שם שני עופות, אחד כנגד החתן והשני כנגד הכלה... מי נשאר בינתיים לשמור בבית על הילדים? הוא הביא לשם משהו שתשמור עליהם, מה שקוראים 'בייביסיטר'. בחצות הלילה נגמרה החתונה, והאיש מגיע לבית כשהוא כולו שמח וטוב לב. בכל אופן, הרי אכל שני עופות... כשהוא מגיע לבית ויש שם את הילדה ששמרה, הוא מוציא לה שטר של מאה שקל מהכיס ושואל 'יש לך לפרוט'... 'אין לך. אז תלכי עכשיו ותבואי ביום אחר ואתן לך את

יהודי אחד התלונן פעם בפני שלא הצליח להשיג אותי הרבה זמן

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: יהודי אחד התלונן פעם בפני שלא הצליח להשיג אותי הרבה זמן. היה לו מאד קשה להגיע אלי. אמרתי לו: "אתן לך מספר אחר. המספר הזה פנוי עשרים וארבע שעות ביממה. כל מה שתמצא תוכל לבקש שם ותענה". "תן את המספר", הוא התלהב. "המספר הזה", אמרתי לו, "נמצא בספר תהלים ב'אשרי' - קרוב ה' לכל קוראיו. החיוג הוא רק 'לכל אשר יקראוהו באמת'..."

קבוצת בחורים אמריקאית הגיעה אל הסטייפלר זצ"ל לבקש ממנו ברכה. הבחורים הקליטו את כל הפגישה שלהם, ואחר כך הביאו לי לשמוע, כדי שאסביר בדיוק מה אמר להם. הסטייפלר צעק עליהם: "אני בית חרושת לברכות? אתם שומרים שבת כראוי? המורים שלכם מאמינים בקדוש ברוך הוא? יש אצלכם אפיקורסים? אם אתם לא בסדר, איך אתם באים אלי לבקש ברכות?!"

הבחורים נבהלו מצעקותיו, אבל הסטייפלר המשיך. מרגש לשמוע את העצה שנתן להם כמו אבא טוב שנותן עצה טובה לבנו: "ראו נא, אדם שלא שומר את המצוות כראוי, איני יכול לתת לו שום ברכה! שום דבר לא יועיל לו! אבל בכל זאת יש לכם עצה אחת - גם אדם כזה, כשהוא מתפלל אל הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא שומר לו. תתפללו! תתפללו מכל הלב אל בורא העולם, ותקבלו את כל מה שאתם רוצים! הברכה נמצאת אצלכם!"

"קרוב ה' לכל קוראיו", והתנאי הוא: "לכל אשר יקראוהו באמת".

אלא, שיש דברים שעלולים להפריע לתפילותינו להתקבל לפני הקדוש ברוך הוא. יש הרבה משטינים ומפריעים, שכאשר הם רואים שאדם רוצה להתפלל אל הקדוש ברוך הוא הם שמים מסך לתפילה שלו, ואינם נותנים לה לעבור. במצב כזה נתנו לנו רבותינו 'פנטזים', כמו פסוקי דזמרה. מתחילים אותם עם "ברוך שאמר", שהשולחן ערוך כותב שזו תפילה שהגיעה על ידי פתק שנפל מן השמים. אנחנו לא היינו יכולים לחבר תפילה כזו!

(מתוך הספר 'אריה שאג')

ומסיבה זו החלטתי שחובה עלי לעשות קידוש

מוֹצֵא שְׁפָתַי תִּשְׁמַר (כנ כר)

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א: הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, נולד להורים עניים מרודים ובברית השתתף רבה של קהילת מיר ה"ה רבי יום טוב ליפמאן ובירך את אבי הבן, רבי ברוך פרץ ורעייתו ואת הרך הנולד בברכת כהנים ואיחל להם שיזכו הנהגה לתורה לחופה ולמעשים טובים ושיזכו הנוכחים והוא בכללם להשתתף בסעודת המצוה שיעשה רבי ברוך פרץ כאשר הרך הנימול איסר זלמן יגיע למצוות.

לאחר י"ג שנה בשבת עליה לתורה בהיותו בר מצוה הזמין אביו את רבי יום טוב ליפמאן רבה של מיר את רבי מאיר שחור שוורץ רבה של שקלוב ואת אחיו רבי דוד שחור שלושתם קרובי משפחתו וכן הזמין את רבי חיים לייב טיקטינסקי ראש ישיבת מיר.

הקידוש היה דל ביותר וכלל רק קצת יי"ש ומעט עוגיות ואז קם רבי ברוך פרץ ואמר מורי ורבותי באמת לא חשבתי לעשות קידוש לרגל הבר מצוה הואיל ומצבי כה קשה אסור לי להוציא הוצאות לקידוש אבל בשעת הכנסתו של איסר זלמן לבריתו של אברהם אבינו ע"ה ברכו אותי כבוד המרא דאתרא בעל מלבושי יום טוב ושאר הנוכחים בברית שאזכה להכניס את הרך הנולד למצוות ולעשות קידוש וסעודת מצוה ואני ענית אמר לכן חושש אני שזוהי קבלה בנדר אשר עליי לקיימו ומסיבה זו החלטתי שחובה עלי לעשות קידוש ותוך כדי דבריו בפני הרב והאורחים זלגו עיניו דמעות.

(מתוך הספר מידות והנהגות טובות)

עיני התנפחו מרוב התאמצות, אנא חוס עלי והענק לי כוס אחת של נפט!

בפני: 'זה כמה לילות שאני עומד עם הגמ' ברחוב העיר, ומתאמץ בכל כוחי ללמוד לאור הלבנה! עיני התנפחו מרוב התאמצות, אנא חוס עלי ועל נפשי והענק לי בבקשה כוס אחת של נפט! בראותי את גודל צערו, הרגשתי שזה 'פיקוח נפש', מילאתי לו כוס מהנוזל היקר והענקתי לו במתנה. למחרת בבוקר ניגש אלי שכני מהמרתף ואמר לי: אורח חשוב ורם מעלה ממתין לכם למעלה בכניסה. עליתי למעלה ואני רואה את רבי גרשון שהטריח עצמו לבוא עד לכאן. רבי גרשון פנה אלי בשאלה תמימה: 'אולי יש לכם עוד כוס נפט?', הרמתי קולי בתמימה: כיצד הספקתם להשתמש בכל הכוס שקיבלתם רק אתמול? ר' גרשון ענה בתמימות, מה אעשה הכנתי פתילה דקה מאוד והכנסתי לתוך הכוס, וכך למדתי כל הלילה לאור דק של פתילת הנפט, אבל מה אעשה ומה אשמתי, הלילה עבר והנפט נעלם ונגמר. ראו מהי מסירות ללימוד התורה: חושך ואפלה, רעב וצמא, רבי גרשון מתעלם מהכל ומחפש דרך להמשיך ולהגות בתורה! ('לב ישראל').

מעוניינים להיות שותפים בזיכוי הרבים הגדול?

הנצחות ותרומות להגדלת
תפוצת הגליונות

התקשרו

055 - 400 - 77 - 20

או כתבו לנו למייל

A950850750@GMAIL.COM

סיפר הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל - זכיתי להכיר תלמידי חכמים שישבו ועמלו בתורה יומם ולילה מתוך דחק ותנאים קשים ביותר. בתוכם היה רבי גרשון לפידות זצ"ל, מעשה מופלא היה בתקופת ה'פגזים' מלחמת תש"ח, שכונת מאה שערים והסביבה היו בחזית המלחמה. חיילי הלגיון הירדני עמדו על חומות ירושלים, לועי התותחים כווננו על השכונות המאוכלסות, ופלטו מאות ואלפי פגזים שזרעו הרס רב וקיפדו את חייהם של רבים ללא אבחנה. ענני אש היתמרו ודם נשפך כמים בחוצות ירושלים. מצבן העגום של המשפחות שנותרו בעיר היה קשה מנשוא: חוטי חשמל נותקו, חושך ואפלה שררו בכל העיר, מים לשתות - אין, אנשים עמדו בתורות ארוכים כדי לקבל פח מים ממחלקי המים, נפלו קרבנות מכדורי המוות של הצלפים שפגעו בהם. למי שהיה אפשרות לברוח לערים הפזורות במרכז, ברח. ומי שעלה בידו - ירד למחתרת. בשכונת בתי ויטנברג היה מרתף יין של משפחת ויסמן. כ 300 אנשים הצטופפו בתוך המרתף, ובתוכם גם אני ומשפחתי וג' ילדיי הקטנים, שהתחלקו ביניהם במזון אחד שהיה מונח בפינת המרתף, המצב היה איום ונורא, התנאים קשים ביותר, הילדים ביקשו אוכל ולא היה מה לתת להם. באחד מימי ההפוגה כשנדמה ששורר מעט שקט, יצאתי לחפש בקבוק נפט כדי לבשל תבשיל חם לילדים הקטנים ששיוועו לכך. כסף רב עלה להשיג בקבוק נפט, עטפתי את הבקבוק בנייר ופניתי לחזור למרתף. בדרכי הנני פוגש את רבי גרשון לפידות זצ"ל, והוא שואל 'מה אתם מחזיקים ביד?' סיפרתי לו שלאחר עמל הצלחתי להשיג בקבוק נפט. רבי גרשון פרץ בבכי ותינה צערו

עורך המדור:
אלחנן נתן ליכטיג

לקח אחד הבחורים צלחת מרק עם אטריות וירקות, נכנס עמה לבית המדרש והצלחת על תכולתה התהפכה

כ"ק האדמו"ר מ'תולדות משה': זכורני בימי חורפי, בישיבה בה למדתי אירע פעם שבהפסקת הצהרים לקח אחד הבחורים צלחת מרק עם אטריות וירקות, נכנס עמה לבית המדרש ואכל שם לבדו. אירע מה שאירע, והצלחת על תכולתה התהפכה על הרצפה ובמקום נקוותה שלולית של מי מרק עם ירקות שלוקים ואטריות רכות...

הסתיימה הפסקת 'בין הסדרים', בית המדרש התמלא מפה לפה, והשלולית עוד נמצאת שם, באמצע בית המדרש, ובחורים עוברים ושבים.. ראה אחד הבחורים שעוד מעט ידרכו כולם וכל בית המדרש יתלכלך, החליט למחול על כבודו הלך להביא סמרטוט ומגב, ובעוד כל השאר מסתכלים ולא מזיזים את אצבעם כדי לסייע, הוא ניקה את הלכלוך לכבוד התורה ולכבוד בית המדרש.

עמדו שם בחורים ואמרו לו שיימנע מכך: "זה לא כבוד התורה", אמר לו אחד מהם, "הרי אתה בחור ישיבה, ויש כאן גויים שזה תפקידם לנקות, צריך לקרוא להם..

אבל הבחור ידע שעד שיבואו הגויים ייקח זמן ובינתיים בית המדרש יתמלא בלכלוך.

הבחורים ניסו להניא אותו, שאין זה לכבודו של בחור ישיבה, ושמי ששפך הוא זה שצריך לנקות ועוד כהנה וכהנה, אבל הוא לא שעה לדבריהם, סיים לנקות, והתיישב ללמוד.

עברו מאז לא מעט שנים. אני יכול להעיד שאותו בחור שניקה את בית המדרש, הוא היה אז בחור בינוני. לא היו לו כישרונות מיוחדים והוא גם לא היה המתמיד הכי גדול בישיבה. אבל היום הוא אחד מחשובי הרבנים באר"ב. וכל כך למה? בגלל שהוא עשה מה שצריך לעשות.

הבחור הזה לא התייחס למפריעים, הם צעקו עליו ואמרו לו שזה לא בסדר, אבל הוא התעלם מהבחורים שדואגים לכבוד התורה רק כדי לתרץ את העצלנות שלהם.

זוֹכָה שִׁיתֵּלֶבֶשׁ עָלָיו
רוּחָא דְקָדוֹשׁא

כָּל מִי שְׁשׁוּמֵר
פִּיּוֹ וּלְשׁוֹנוֹ זֹכָה
לְהִתְלַבֵּשׁ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

(שמירת הלשון שער הזכירה
מתורגם מתוך הזוהר הקדוש)

זעקה זו רודפת אחרי כל ימי

הגאון רבי יצחק אזרחי שיבלט"א חתנו של מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, סיפר מעשה מדהים: בהיותי בחו"ל פגשתי יהודי הזכור לי מעת לימודו בישיבת מיר, והבחנתי בו שלומד ללא הפסק; הוא טועם משהו ומיד חוזר לתלמודו. שאלתי אותו כיצד הגיע לזה, וענה לי: כאשר באתי להתקבל לישיבת מיר, נכנסתי למרן ראש הישיבה הגרא"י פינקל זצ"ל ששאלני: מהיכן אתה? עניתי לו, מאמסטרדם. אמר לי: מאמסטרדם לא היו לי תלמידים, תיכנס לישיבה.

לאחר מכן נכנסתי לרבינו (מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל) ששאלני: מהיכן אתה? מה אביך עושה? כאשר אמרתי לו שאבי נרצח בשואה האיומה הי"ד, זעק לפתע מעומק ליבו: "האסט געלאזט די מאמע אליין? גיי גלייך ארויף לערנען!". השארת את האמא לבדה?! עלה מיד לישיבה ללמוד!

זעקה זו רודפת אחרי כל ימי, אמר האיש. זהו מבט של אדם גדול, אסור להפסיק לרגע מהלימוד. אם השארת את האמא לבד על מנת ללמוד תורה, אין היתר להפסיק לרגע!

(מוסרי שערי חיים תרסג)

מעולם לא ראיתי במחזה שכזה -
להגביה קול רם וסוער

העיד תלמיד חכם: "לפני שנים רבות נכנסתי ל'עזרת נשים' של כולל חזו"א, המקום היה ריק, וישב שם מרן רבי נסים קרליץ זצ"ל, ולמד לעצמו בשקיקה, בריכוז עצום, בשפתים דולקות, מעולם לא ראיתי במחזה שכזה - להגביה קול רם וסוער. כי תמיד היה רגוע ושלי, והנה כאן להיפך. מה הוא למד? בספר 'שערי תשובה'. זה לא היה בחודש אלול, אלא בערב מן הערבים.

(מילה בסלע)

הרב אלישיב ביקש מרבי חיים לשמוע את המנגינה

איך מרן הגר"ש אלישיב צוק"ל לקח את מרן רבי יצחק זילברשטיין שיבלחט"א לחתן?

תשובה: מרן רבי חיים קניבסקי סיפר, שמרן הרב אלישיב ביקש ממנו ללכת לישיבת סלבודקה לבדוק את הבחור יצחק זילברשטיין. רבי חיים הגיע לישיבה וכמובן ראה את הבחור שקוע בלימוד במשך שעות ארוכות במנגינה עריבה. בסיום הלימוד רבי חיים דיבר עמו מספר מילים, וחזר לחמיו הרב אלישיב וסיפר לו שלמד בהתמדה במנגינה עריבה. הרב אלישיב ביקש מרבי חיים לשמוע את המנגינה ורבי חיים חזר על המנגינה, כששמע זאת הרב אלישיב, הוא אמר שהמנגינה הזאת מראה על שמחה בלימוד אז זה מתאים... וכך נעשה השידוך, לימים כששמע זאת הרב זילברשטיין הוא אמר, תמיד לא הבנתי איך הרב אלישיב לקח אותי בלי מבחן, כעת הבנתי...

(הרב שלמה קולדצקי שליט"א בעלונו 'כי תצא' תשפ"ד)

בחצרי מסתובבים חתולים, אני מוריד להם לפרקים צלוחיות חלב

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: יודעים אתם, בחצרי מסתובבים חתולים, אני מוריד להם לפרקים צלוחיות חלב, באיזו להיטות הם מלקקים את החלב עד תום. אני מתכופף ומייעץ: לאט לכם. תשתו כעת מעט, ותשאירו לעוד שעה. הם מסתכלים עליך במבט אטום, כאילו לא הבינו. אין אצלם כזה מושג. אבל בני אדם, מכיר אני יהודים שאינם מושפעים בממון. ברוך ה', מתפרנסים בכבוד, אבל מצטמצמים, חוסכים. בעוד עשרים שנה, תהיה להם קרן פנסיה. להם, או לילדים. מי יודע מה יהיה בעוד עשרים שנה. אז לזיקנה אתה דואג, וליום שאחריה אינך דואג?

(ו'הגדת אלול)

להיות שליח ציבור עם משכורת של 10,000 ש"ח

הגיב מרן ואמר: אתה רוצה שאענה לך על שאלה, מה להעדיף האם תאוות הממון או תאוות הכבוד.... לאחר מכן, ייעץ לו לגופו של דבר. גם הפליג בכוח 'זיכוי הרבים' של 'בעל תפילה' בימים הנוראים. המבטים של מרן היו חדים ומקוריים. וכך אמר: "הנה, בעת שקוראים ליהודי לעלות לתורה לא קוראים לו עם תארים ושבתים 'יעמוד הגאון הרב פלוני', גם כאשר מתפללים על חולה לא מזכירים שום שבח ותואר 'ותרפא את החולה הרב פלוני בן הרבנית פלונית' (עיין ברכי יוסף יו"ד סימן ר"מ ס"ח ובספר חסידים סי' ת"ת). ומדוע? כי השבחים והתארים שייכים רק לעולם השקר... בעולם הזה' שייך המושג של תארים...

(מתוך הספר 'חכימא דיהודאי')

דרכו של מרן הגרא"ל שטיינמן צוק"ל, הייתה להרעיק על הנכנס לקיטונו גם דברי תוכחה ומוסר, שלמרות חריפותם נאמרו בנעימות ונעטפו בחכמה, וברוב המקרים - עם חיוך. ורק כאשר עזבו את הבית, הבינו את משמעות המשפט החריף שנאמר, ואז התוכחה הייתה חודרת ומחלחלת פנימה, כארסו של נחש.

יהודי נכנס להתיעץ: "מציעים לי שתי הצעות של שליח ציבור בימים נוראים, האחת בבית כנסת של אברכים, בו אני מתפלל תמיד, ולחילופין הצעה נוספת של שליח ציבור בבית כנסת של בעלי בתים ברמת גן, עם משכורת של קרוב ל-10,000 ש"ח, את מה להעדיף?

הסיבה שהוזמנת להתגייס לצבא היא..

הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א: מסופר על הגאון פרבי דוד דוב מייזליש זצ"ל אב"ד אוהעל ובעל בנין דוד, שבבחרותו הוזמן להתגייס לצבא והלך אל הגה"ק משינאווא זיע"א לתנות בפניו את צרתו. אמר לו הגה"ק: הסיבה שהוזמנת להתגייס לצבא היא מפני שרבים הם בחורי ישראל שצריכים לרחמי שמים שלא יצטרכו להתגייס, והרי הם זקוקים לתפילות, לכן סיבב הקב"ה שבחור כמותך שיש לו זכות אבות והוא עצמו בר אוריין יזדקק גם כן לאותו דבר ויתפלל אליו מקירות לבו, ואז ייושעו כל בחורי ישראל. הרב מייזליש שמע ושפך את לבו בפני קונו בתפילות ותחנונים שיציל את בחורי ישראל מגזירת הגיוס, וכך הווה, תפילותיו נתקבלו ובדרך פלא נפטרו אז כל בחורי ישראל מן הגיוס.

זהו הכלל, לפעמים הקב"ה מביא צרה על האדם כדי שיתפלל, ולא על עצמו יתפלל אלא על כל הזקוקים לאותו דבר, ואז ייושעו כולם בישועת עולמים. וכשיזכור זאת האדם, תנעם לו תפילותו בהבינו שללא ספק היא פועלת גדולות ונצורות.

(מתוך הביני פרשת תולדות תשפ"ד)

..בִּי חוֹשֵׁב בְּנִפְשׁוֹ,
מָה קֶלְקוֹל יוֹכֵל
לְהַנִּיעַ ע"י דְּבוּר,
הֲלֹא הוּא דָּבָר
שָׂאִין בּוֹ מִמָּשׁ?
אֲבֵל בְּאַמֶּת לֹא כֵן
הוּא, בִּי הַקֶּלְקוֹל
שְׂמָנִיעַ לְמַעַלָּה ע"י
דְּבוּרָיו הוּא הֶרְבֵּה
יֹתֵר מִמָּה שְׂמָנִיעַ
ע"י מַעֲשָׂיו.

(חפץ חיים)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

כל אחד הכנים את הפתק שלו לקופסה הגדולה. בשהגיע הרגע לספר את הקולות, התרגשות מלאה את הכתה

חיים ויענקי מספרים על לשון של אלול

שמתקיימות בפיתות השונות. וכך מתנהל לו תהליך הבחירות: כל תלמיד שיש לו הצעה מגיש את הצעתו לוועד הכתה. הוועד פונה לכל התלמידים ועורר הצבעה מיחדת על כל הרעיונות שהתקבלו. בהמשך, ביום הבחירות,

כל תלמיד כותב את בחירתו בעלום שם על גיר ומכניס לקופסה. לאחר שכל בני הכתה בחרו, פותחים את הקופסה, סופרים את הקולות ולפי בחירתם של רב חברי הכתה נבחר נושא ההתחזקות הכללי.

עורך מסע שכנועים גדול בין חברי הכתה

מכיון שישנם בכל כתה הצעות רבות, וכל תלמיד מעגן שהצעתו תתקבל, לכן כל תלמיד שמגיש הצעה עורך מסע שכנועים גדול בין חברי הכתה, בכדי שיבחרו בהצעתו, וכך כל הכתה כמרקחה באיזה נושא כדאי להתחזק בחדש אלול. השנה החלטנו, יענקי ואני, להציע לבני כתתנו להתחזק ב"שמירת הלשון". מכיון שנושא שמירת הלשון הוא כללי מידי, חפשנו נושא אחד בתוך שמירת הלשון שבו הרבה נכשלים ואפשר לתקן בקלות.

לאחר מחשבה רבה החלטנו להציע לבני כתתנו להתחזק בשמירת הלשון עם בני המשפחה. אנו יודעים מנסיון אישי שאחרי יום למודים ארוך, בבית, כשנח ורגוע, לפעמים נפלטות לנו מילים לא במקום. כלפי אחים קטנים או סתם כשמתרגזים על משהו. יענקי שיידוע ב"כושר השכנוע" המדהים שלו, לקח על עצמו את המשימה לשכנע את החברים.

ההתרגשות בחדש אלול בת"ת שלנו היא תמיד גדולה, התלמידים עולים לכתות חדשות, צוות ההוראה מתחלף, תלמידים חדשים מתקבלים, וכלם באוירת תחילת השנה מאד משקיעים ורוצים להצליח בלמודים.

כל הדברים האלה מתרחשים כמובן בכל ת"ת וגם אצלכם ההתרגשות בודאי גבוהה מאד, אך בת"ת שלנו היא תמיד גבוהה במיוחד בגלל המבצע הגדול שמתקיים מדי שנה ונקרא 'מתחזקים באלול'.

האמת שאף אחד אינו יודע מהי הסיבה המדויקת להצלחה הגדולה של המבצע הזה, שתמיד מצליח וסוחף עמו את כל התלמידים, כי במבצע הזה אין פרסום, אין תחרות, אין מנצחים ואין מפסידים, אבל כמו שהמנהל שלנו תמיד אומר בתחילת המבצע: "תזכרו תמיד שמי שמצליח במבצע 'מתחזקים באלול' הוא זה שלוקח את הפרס הגדול שמחכה לו בעולם הבא"... ואולי זו באמת הסבה להצלחתו של המבצע כי הכל נעשה לשם שמים.

וכך מתנהל לו המבצע:

כל כתה מקבלת על עצמה להתחזק במשהו אחד למשך כל חודש אלול. יש כאלה שמתחזקים באמירת "אמן" בכונה, יש כאלה שבחרים בהתחזקות של לא לשוחח בזמן התפילה, יש שמקפידים לא לפגוע בחבר, ועוד דברים דומים. בכל כתה התלמידים מציעים נושא שכדאי להתחזק בו באותה שנה כשהנושא נבחר לאחר בחירות אמיתיות

שְׁמַעְתִּי כְּמָה לַחֲשׁוּשִׁי "נָכוֹן"
 "חֲבֵרִים", הוּא פֶּתַח בְּפִאֲתוֹס, "כְּלָנוּ יוֹדְעִים כְּמָה חָשׁוּב
 לְשָׁמֵר עַל הַלְשׁוֹן, נָכוֹן? אָבֵל בּוֹאוּ נֹדֶה עַל הָאֲמֵת, אִיפֹה
 הֵכִי קֶשֶׁה לָנוּ? בְּבֵית! מוֹל מִי שֶׁהֵכִי קָרוֹב אֵלֵינוּ, מוֹל
 הַמְשֻׁפָּחָה, הָאֲחִים וְהָאֲחִיּוֹת, שֶׁם יוֹצְאוֹת לָנוּ הַמְלִים הֵכִי
 חֲסֵרוֹת מִחֻשְׁבָּה..."
 הוּא עֶצֶר לְרַגַע, כְּדִי לָתֵת לְדַבְּרִיו לְחַלְחֵל. שְׁמַעְתִּי כְּמָה
 לַחֲשׁוּשִׁי "נָכוֹן" וְ"אֲמֵת" קִטְנִים בְּאֹיִר.
 "אֲנִי מַצִּיעַ", הוּא הַמְשִׁיחַ, "שֶׁבְּחֹדֶשׁ אֵלּוּל הִזָּה, נִתְמַקֵּד
 בְּשִׁמְרַת הַלְשׁוֹן דְּוֹקָא בְּתוֹךְ הַבֵּית. שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן זֶה
 לְשָׁמֵר עַל הַלְשׁוֹן שְׁלָנוּ. זֶה לֹא רַק לְהִזָּהֵר לֹא לְסַפֵּר דְּבָרֵי
 גִּנְאֵי עַל אֲחֵרִים. לְשָׁמֵר עַל הַלְשׁוֹן זֶה גַּם לְהִזָּהֵר לֹא לְהַגִּיד
 מְלִים לֹא נְעִימוֹת, לֹא לְהַגִּיד מְלִים פּוֹגְעוֹת, לֹא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
 בְּכַנּוּיֵי גִנְאֵי וְלִגְלוּגִים עַל חֻשְׁבוֹן הַשָּׁנִי, לֹא לְהַעִיר הָעֵרוֹת
 מִזְלָזְלוֹת, גַּם אִם זֶה רַק בְּצִחוּק.
 שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן זֶה לְהִזָּהֵר מֵאוֹנָאֵת דְּבָרִים - שְׁזֶה אוֹמֵר
 לְשָׁמֵר עַל הַלְשׁוֹן וְלֹא לְהַגִּיד כָּל דְּבוּר שֶׁעָלוּל לְגָרֵם צַעַר,
 בּוֹשָׁה אוֹ עֲלֹבוֹן לְמִשְׁהוּ, גַּם אִם מִדְּבָרִים אִיתּוֹ מִמֶּשׁ. בּוֹאוּ
 נִתְחַזֵּק בְּלִהְגִּיד רַק מִיָּלִים טוֹבוֹת, מִחֻמָּאוֹת, רַק מְלִים בּוֹנוֹת.

כָּכָה

עוֹנִים תְּשׁוּבוֹת וְזוֹכִים בְּפָרְסִים

בְּמָה זוֹכִים?

זוֹכִים בְּשׁוֹבֵר לְקִנִּית סְפָרִים
בְּסָף 50 ש"ח

אִיךָ עוֹנִים?

מְכִינִים אֶת הַתְּשׁוּבוֹת לְכָל הַשְּׁאֵלוֹת בְּקִצְרָה
מִתְקַשְּׂרִים לְמוֹקֵד 'עַל הַצְדִּיקִים'
073-345-30-95
כָּל שָׁבוּעַ עַד יוֹם שְׁנֵי בְּשָׁעָה 8 בְּעֶרֶב

מִשְׁאִירִים אֶת שְׁמֵכֶם וּמִס' הַטֵּלְפוֹן שְׁלָכֶם
עוֹנִים אֶת הַתְּשׁוּבוֹת בְּקוֹל צָלוּל וּבְהִיר
עֲכָשְׁיוֹ מִתְפַּלְלִים שְׁתִּזְכּוּ

תַּחֲשָׁבוּ עַל הַשְּׁקֵט שִׁישָׁר בְּבִתִּים שְׁלָנוּ, עַל הַנִּחַת רוּחַ
 שְׁנִסֵּב לְהוֹרִים וְעַל הָאֹיִרָה הַטּוֹבָה שֶׁתִּשָּׁר בְּזִכְרוֹתֵינוּ.
 בְּיוֹם הַבְּחִירוֹת, חֲשַׁמֵּל שֶׁל מִתַּח הִזָּה בְּאֹיִר. כָּל אֶחָד
 הַכְּנִיס אֶת הַפֶּתֶק שְׁלוֹ לְקוּפָּסָה הַגְדוּלָה. כְּשֶׁהִגִּיעַ הָרַגַע
 לְסַפֵּר אֶת הַקּוֹלוֹת, הִתְרַגְּשׁוֹת מְלֵאָה אֶת הַפֶּתָה. אֶחָד אַחֲרֵי
 הַשָּׁנִי, יוֹסִי הִקְרִיא אֶת הַפֶּתֶקִים: "שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן בְּבֵית",
 "שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן בְּבֵית", "לֹא לְדַבֵּר בְּתַפְלָה", "שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן
 בְּבֵית"... כְּשֶׁהִגִּיעוּ לַפֶּתֶק הָאַחֲרוֹן, יַעֲנִקִי הַסֵּתֶפֶל עָלֵי וְקִרְץ.
 "וְהִרְעִיו שֶׁהִתְקַבֵּל בְּרַב קוֹלוֹת... בְּרַב מוֹחֵץ... הוּא...
 שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן בְּבֵית!"
 אִזְ הִשְׁתַּתְּפוּ גַּם אַתֶּם בְּמִבְצָע, עֲיִנוֹ גַּם אַתֶּם בְּסַפֵּר "חֶפֶץ
 חַיִּים - שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן", בְּפִתִּיחָה, לְאוֹיִן, י"ג.
 וְעַנּוּ לָנוּ: עַל אִיזָה לָאו עוֹבֵר, מִי שֶׁמַּצִּיעַר בְּדַבְּרִיו אֲדָם
 אַחֵר.
 אִם הֵנֶכֶם מְעַנִּינִים לְזִכּוֹת בְּפָרְסִים שְׁלָנוּ כָּאֵן בְּגִלְיוֹן, אִז
 מִתְקַשְּׂרִים עֲכָשְׁיוֹ לְמוֹקֵד 'עַל הַצְדִּיקִים' 073-345-30-95
 עַד יוֹם שְׁנֵי בְּשָׁעָה 8.00 בְּעֶרֶב, אוֹמְרִים אֶת הַשֵּׁם וּמִשְׁפָּחָה
 שְׁלָכֶם, וּמִס' טֵלְפוֹן וְאֶת הָעִיר שְׁאֵתֶם מִתְגוֹרְרִים בָּהּ וְאִז
 עוֹנִים כְּמוֹכֵן אֶת הַתְּשׁוּבָה לְשֵׁאלָה זוֹ

הַתְּשׁוּבָה לְשֵׁאלָה בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֶר:

וְאִם כָּבֵר עֵבֶר וְקִבֵּל רְכִילוֹת, תִּיקוֹנוֹ שִׁיתְחַזֵּק לְהוֹצִיא הַדְּבָר
מִלְּבוֹ שְׁלֹא לְהֵאֱמִינָם

מִי זוֹכֶה בְּפָרְסִים?

בְּגִלְיוֹן פָּרִשֶׁת רְאָה הַבְּטַחְנוּ שׁוֹבֵר קִנְיָה
לְסְפָרִים בְּשׁוּי 50 ש"ח.

הַזֹּכָה הוּא:

אַרְיֵה דָב וַיִּנְבְּרַג מִירוֹשְׁלַיִם זָכָה ב 50 ש"ח

הַזֹּכִים מְקַבְּלִים הוֹדָעָה טֵלְפוֹנִית

לְתִשׁוּמַת לְבָבְכֶם: עֲקֹב רַבּוֹי הַפְּנִיּוֹת וְתִשׁוּבוֹת הַקּוֹרְאִים.
 כָּל מִשְׁפָּחָה נִכְנָסֶת רַק פֶּעַם אַחַת לְהִגְרָלָה. לָכֵן, אִם יֵשׁ כְּמָה בְּנִי
 מִשְׁפָּחָה הַמְעַנִּינִים לְהַשִּׁיב, יֵשׁ לַעֲשׂוֹת זֹאת בְּשִׁיחָה אַחַת בְּלִבְד.

ימי הרחמים והסליחות

ניצוצות ופנינים
לזכות לקרבת אלקים

יש שניים שלא נכנסים איתם לפני משורת הדין

הגאון רבי יעקב חיים סופר שליט"א
על למי נושא עון

הגר"א זצ"ל לימד אותנו לימוד גדול. אנחנו יודעים שבראש השנה הקב"ה יושב על כסא דין, וכל מה שאנחנו עושים ביום הזה, תוקעים בשופרות ומבקשים בקשות, הכל עולה למקום אחד, שאנחנו מבקשים מהקב"ה, 'רבונו של עולם, עמוד מכסא דין ושב על כסא רחמים'. היות ואנחנו עומדים במשפט, אנחנו מבקשים מהקב"ה שידון אותנו ברחמים, כי מי יצדק לפניך בדין, בכסא דין. אמר הגר"א (משלי ומובא באבן שלמה), יש שניים שלא נכנסים איתם לפני משורת הדין ונכנסים איתם בעומק המשפט ודנים אתם על כל קוצו של יו"ד. מי הם אלו? האחד הוא בעל הגאווה, השחצן והיהיר, שלא מוותרים לו על דבר ודנים אותו במשפט ובדין. והשני הוא מי שלא נזהר בבין אדם לחבירו. מפני שאיך אתה יכול לבקש שירחמו עליך אם אתה לא מרחם על אחרים? והרי זהו כלל גדול בידינו, שלפי המידה שאדם מודד, כך מודדים לו. וכך אמרו רבותינו (ראש השנה יז:), 'למי נושא עון? - למי שעובר על פשע'. אחד כזה שמתייחס לכולם בתקיפות והולך אתם ביד חזקה ומדקדק אחרים בכל דבר, גם איתו ילכו כך וידונו אותו במידת הדין בכל חומר הדין. ואבוי למי שהקב"ה דן אותו בחומר מידת הדין בשעת הדין.

(מתוך מגיד דבריו ליעקב כי תצא תשפ"ג)

ברגע שסובב את המכונית - הוא כבר חזר לדרך הנכונה

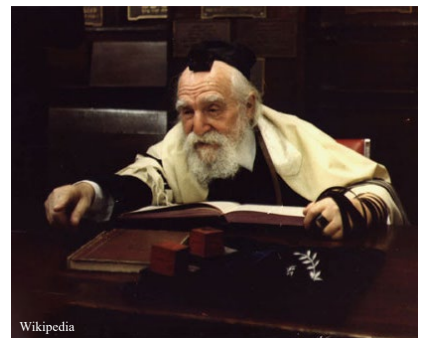
הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א
על הדרך לתשובה

תאר לעצמנו אדם שנמצא באיזושהי צומת, וצריך להגיע מאשקלון לירושלים. משהו אמר לו לנסוע ישר, והוא נוסע ישר. נוסע ונוסע, ולא מגיע. פתאום הוא אומר: 'רגע, זאת לא הדרך. נסעתי כבר כמה פעמים לירושלים, ואני זוכר שהיו בדרך הרים, ופה הכול מישור! מה קורה כאן? הוא שואל משהו: "איך מגיעים מפה לירושלים?" והלה עונה לו: "לירושלים? זה בכיוון ההפוך!..." מה עושה הנהג? פניית פרסה. ברגע שסובב את המכונית - הוא כבר חזר לדרך הנכונה. מאותו רגע שעשה את הסיבוב, הוא לא מתרחק יותר, אלא מתקרב למטרה. כשהאדם "מסובב" את עצמו לחזור בתשובה, הוא כבר נמצא בתשובה. כמובן, התשובה היא עבודה גדולה ומקיפה מאוד, עבודת חיים, אבל אם אדם יתחיל - בעזרת ה' הוא יגיע, ואם לא יתחיל - לעולם לא יגיע. יש כאן, בישיבה, אנשים שאמרו: 'איך נצליח ללמוד את כל הש"ס?.. אבל הם התחילו, וברוך ה' המשיכו וסיימו את הש"ס, לא פעם אחת אלא פעמיים. אם אדם נמצא בדרך התשובה, מתוך רצון ודבקות במטרה, ולומד בקביעות את התורה ואת ההלכות - תהיה לו סייעתא דשמיא והוא יזכה להצלחה גדולה.

(מתוך 'משכני')

כך החטאים מתייבשים

מרן רשכבה"ג הגאון
רבי משה פיינשטיין זצוק"ל

מרן רשכבה"ג הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל שאל בדרשה לסליחות ערב ראש השנה: מהו גדר תשובה? הלא מדי שנה בשנה קשה לשנות את הנהגתנו, ואצל הרבה אנשים החטאים חוזרים? והנה אנו מתפללים 'ורוח קדשך אל תקח ממנו', ואע"פ שדוד אמרו בלשון יחיד אנו אומרים כן בלשון רבים. ויש להבין איזה שייכות יש לנו לרוח הקודש, והענין הוא כמו שכ' במסילת ישרים שזהו תכלית המדרגה וכל אחד יש קצת שייכות לזה, ובידו להצמיח ולהגדיל את שייכותו לזה ע"י שעושה מצוה בחמימות, ואם ח"ו להיפך, אזי נתייבש.

ולזה אף דבעוונותינו הרבים עושים חטאים אבל אין אנו עושין אותם בחמימות וחשיבות, ולזה החטאים מתייבשים, ואילו את המצוות אנו עושים בחביבות וחמימות, ולזה לעולם הם מתגדלים מידי שנה בשנה.

(הרב ישראל ווייס שליט"א תלמיד מרן זצ"ל משיבת סטאטען איילאנד מתוך דרכי משה על התורה ומועדים).